

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov(meno)

MK Proo, s. r. o., Gaštanový rad 1, 929 01 Dunajská Streda

2. Identifikačné číslo

35 817 496

3. Sídlo

Gaštanový rad 1, 929 01 Dunajská Streda

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Ladislav Farkas

Jasná 6

929 01 Dunajská Streda

tel.: 0903 436 785

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Zástavba na Nemešsegskej ulici – Polyfunkčné objekty

2. Účel

Predložený zámer rieši zástavbu lokality na Nemešsegskej ulici, ktoré tvoria polyfunkčné objekty a sú rozdelené na tri časti A,B,C.

3. Užívateľ

MK Proo, s. r. o., Gaštanový rad 1, 929 01 Dunajská Streda

4. Charakter navrhovanej činnosti

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhovaná činnosť – **Zástavba na Nemešsegskej ulici – Polyfunkčné objekty** - predstavuje novú činnosť.

Podľa prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v časti **9 Infraštruktúra** položka 14 Projekty rozvoja obcí vrátane a) bytových budov a b) budov pre obchod a/alebo služby a h) komplexov dvoch a viacerých objektov uvedených v písmenách a) až g) **podlieha zisťovaciemu konaniu.**

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj : Trnavský

Okres: Dunajská Streda

Obec : Dunajská Streda

Parcela : 2588/13, 14,15

Záujmové územie sa nachádza v zastavanom území mesta Dunajská Streda a celé záujmové územie sa nachádza v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Príloha č.1 obsahuje prehľadnú situáciu umiestnenia navrhovanej činnosti.

7. Termín začatia a ukončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Predpokladaný začiatok stavby – október – november 2006

Predpokladané ukončenie stavby – september – október 2008

8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Blok „A“

V suteréne sú vytvorené parkoviská a garáže. Na prízemí budú obchody, resp. na kratšom krídle kancelárie. Na poschodí sú byty, pri veži a na kratšom krídle sú kancelárie. Časť niektorých bytov je dvojpodlažná.

Na prízemí pri vstupoch sú vytvorené arkády. Fasáda je obložená režným murivom a kameňom. Aby podkrovné časti boli oddelené od spodnej časti fasády, sú obložené drevom a sklom. Rohová časť budovy bloku „A“ je o poschodie vyššia /veža/.

Zvislé konštrukcie tvoria železobetónové piliere a tehlové nosné murivo. Vodorovnú konštrukciu tvorí monolitická železobetónová doska. Krov je tradičný drevený so škridlami.

Pôdorysné rozmery:

suterén	1230 m ²
prízemie	1320 m ²
1. poschodie	980 m ²
2. poschodie	980 m ²²
veža	150 m ²
Spolu	4660 m²

Blok „B“

V tomto bloku sú navrhnuté byty s charakterom radovej zástavby rodinných domov /10ks/. Každému bytu v suteréne sú vytvorené skladové priestory a dvojgaráž. Samotnú obývaciu časť tvoria prízemie a poschodie s možnosťou zabudovania podkrovia.

Byty sú prístupné priamo z ulice, z vnútornej strany je terasa. Fasáda na prízemí je obložená režným murivom, na poschodí je drevo a sklo. V prípade záujmu je možnosť vytvorenia podkrovných priestorov. Aj tu sa objavia na fasáde klemby.

Nosnú konštrukciu aj tejto stavby tvoria monolitické železobetónové piliere, tehlové murivo a železobetónová monolitická stropná doska. Krov je tradičný drevený so škridlami.

Pôdorysné rozmery:

suterén	920 m ²
prízemie	920 m ² /+400 m ² terasa/
poschodie	920 m ²
podkrovie	920 m ²
Spolu	3680 m²

Blok „C“

Táto časť stavby okrem pôdorysných rozmerov je rovnako riešená ako blok „A“. Podľa potreby namiesto bytov je možnosť vytvorenia kancelárskych priestorov.

Pôdorysné rozmery:

suterén	1070 m ²
prízemie	1070 m ²
1. poschodie	1160 m ²
2. poschodie	1160 m ²
veža	150 m ²
Spolu	4610 m²

Voda a kanalizácia

Verejný vodovod v meste Dunajská Streda je už vybudovaný. Územie, na ktorom budú situované vodovodné prípojky pre polyfunkčné objekty a pre rodinnú zástavbu (bloky A,B,C) sú rovinatého charakteru. Okrem vodovodných prípojok sa bude realizovať aj preložka verejného vodovodu PVC DN 300 mm. V blízkosti navrhovanej radovej zástavby a výstavby polyfunkčných budov je vybudovaný verejný vodovod PVC DN 300 mm. Zásobovanie polyfunkčných budov pitnou vodou bude riešené dvoma vodovodnými prípojkami PVC DN 90 mm, ktoré budú napojené na existujúci vodovod PVC DN 300 mm. Zásobovanie zástavby rodinných domov pitnou vodou bude riešené taktiež dvoma vodovodnými prípojkami PVC DN 63 mm, na ktoré budú v dvoch vodomerných šachtách napojené prípojky rPe DN 32 mm. V každej vodomernej šachte bude po 5 kusov prípojok so združenými vodomermi. Tieto prípojky budú potom dopravovať pitnú vodu do každého rodinného domu samostatne. Okrem novonavrhovaných prípojok sa bude realizovať aj preložka verejného vodovodu PVC DN 300 mm. Navrhované vodovodné potrubie sa vybuduje ako tlakové, hrdlové z materiálu PVC DN 300 mm, PVC DN 63 mm a rPe DN 32 mm.

Výpočet potreby vody pre :

a) bytový fond

$$Q_p = q_{sp} \cdot PO$$

$$Q_p = 145 \cdot 60 = 8\,700 \text{ l/d}$$

q_{sp} - špecifická potreba vody

PO- počet obyvateľov

Q_p^{BF} - potreba vody pre byt. fond

k_d - súčiniteľ dennej nerovnomer.

k_h - súčiniteľ hod. nerov.

$$Q_p^{BF} = 8\,700 \text{ l/d}$$

$$Q_d^{BF} = Q_p^{BF} \cdot k_d = 8\,700 \cdot 1,3 = 11\,310 \text{ l/d}$$

$$Q_h^{BF} = Q_d^{BF} \cdot k_h = 11\,310 \cdot 1,8 = 20\,358 \text{ l/d}$$

b) občianska a technická vybavenosť Q_p^{OTV} - potr. vody pre obč. a tech. vybav.

$$Q_p^{OTV} = q_{sp}^{OTV} \cdot PO = 25 \cdot 60 = 1\,500 \text{ l/d}$$

$$Q_d^{OTV} = Q_p^{OTV} \cdot k_d = 1\,500 \cdot 1,3 = 1\,950 \text{ l/d}$$

$$Q_h^{OTV} = Q_d^{OTV} \cdot k_h = 1\,950 \cdot 1,8 = 3\,510 \text{ l/d}$$

$$Q_p^{OB} = Q_p^{BF} + Q_p^{OTV} = 8\,700 + 1\,500 = 10\,200 \text{ l/d} = 0,118 \text{ l/s}$$

$$Q_d^{OB} = Q_d^{BF} + Q_d^{OTV} = 11\,310 + 1\,950 = 13\,260 \text{ l/d} = 0,153 \text{ l/s}$$

$$Q_h^{OB} = Q_h^{BF} + Q_h^{OTV} = 20\,358 + 3\,510 = 23\,868 \text{ l/d} = 0,276 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba vody je 0,276 l/s, oproti čomu je požiarne potreba oveľa väčšia t.j. 6,7 l/s, a z tohto dôvodu je vodovod nadimenzovaný na požiarne potrebu vody. Odpadové vody splaškové a dažďové v rámci výstavby polyfunkčných budov a radovej zástavby (bloky A, B, C) budú odvádzané kanalizačnými prípojkami do verejnej kanalizácie mesta Dunajská Streda. Kanalizačné prípojky pre polyfunkčné budovy budú z materiálu PVC DN 200 mm a kanalizačné prípojky pre radovú zástavbu budú z kanalizačných rúr PVC DN 160 mm

Celkové množstvo splaškových odpadových vôd

Q_d – priemerný denný prietok

k_m – súčiniteľ dennej nerovnomernosti

k_{max} – súčiniteľ hodinovej max. nerovnomernosti

Priemerná denná potreba vody je 0,1181 l/s = 10,2 m³/d

Denné množstvo vody $Q_p^{OTV} = 10\,200 \text{ l/d}$

15% strata, potom denné množstvo splaškov:

$$Q_{spld} = 10\,200 \cdot 0,85 = 8\,670 \text{ l/d} = 0,10 \text{ l/s}$$

Ročné množstvo splaškov:

$$Q_{splr} = 8\,670 \cdot 365 = 3\,165 \text{ m}^3\text{rok}^{-1}$$

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite (jej pozitíva a negatíva)

Realizácia navrhovanej činnosti bude mať predovšetkým sociálne dopady. Vzniknú pracovné miesta počas výstavby a prevádzky, bude vybudovaná nová infraštruktúra v území, nové byty, obchody, kancelárske priestory, parkoviská, garáže, čím vzniknú nové možnosti bývania, poskytovania služieb a zabezpečenia parkovania. V nadväznosti na realizáciu výstavby bytových domov, parkovísk, garáží, obchodov a kancelárskych priestorov budú realizované sadové úpravy okolia objektov.

Hlavný pozitívny vplyv navrhovanej činnosti má socio-ekonomický význam, prejaví sa uspokojením dopytu po bytových priestoroch a skvalitnením bývania, uspokojením dopytu po kancelárskych priestoroch a skvalitnením poskytovania rôznych služieb.

V prípade nerealizovania výstavby na posudzovanej lokalite by bol zachovaný terajší stav pomerov v území, tento stav je prakticky bez negatívnych dopadov na životné prostredie.

10. Celkové náklady (orientačné)

Výška celkových nákladov je kalkulovaná v súčasných cenách cca 300 000 000,- Sk

11. Dotknutá obec

Dunajská Streda

12. Dotknutý samosprávny kraj

Trnavský samosprávny kraj

13. Dotknuté orgány, resp. organizácie

Obvodný úrad životného prostredia Dunajská Streda

Obvodný úrad v Dunajskej Strede, odbor krízového riadenia

Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Dunajskej Strede

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede

OR Hasičského a záchranného zboru v Dunajskej Strede

Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica,

14. Povoľujúci orgán

Príslušný úrad miestnej samosprávy – Mesto Dunajská Streda

Obvodný úrad životného prostredia Dunajská Streda

15. Rezortné orgány

Ministerstvo hospodárstva SR

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku – územné rozhodnutie a stavebné povolenie

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov – povolenie na vodnú stavbu

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch presahujúce štátne hranice

Nepredpokladá sa vplyv navrhovanej činnosti presahujúce štátne hranice.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Priamo dotknutým územím navrhovanej činnosti sú parcely 2588/13, 14,15 katastrálneho územia Dunajská Streda.

Vplyvy činnosti boli hodnotené na ploche širšieho okolia hodnotenej činnosti – **dotknuté územie** a na ploche užšieho okolia – **záujmové územie**.

Žitný ostrov ohraničuje z juhu koryto Dunaja zo severu jeho rameno Malý Dunaj a na krátkom úseku aj Váh na východe (niekedy sa uvádza Vážsky Dunaj). Malý Dunaj sa od Dunaja odpája pri Bratislave do Váhu sa vlieva pri Kolárove. Je to vlastne obrovský náplavový kužeľ, ktorý vytvoril Dunaj pod Bratislavou v období, keď sa rieka prerezávala cez Malé Karpaty a vstúpila do poklesávajúcej Malej dunajskej kotliny.

Celý Žitný ostrov je obrovskou zásobárňou podzemných vôd a jednou z najúrodnejších poľnohospodárskych oblastí Slovenska.

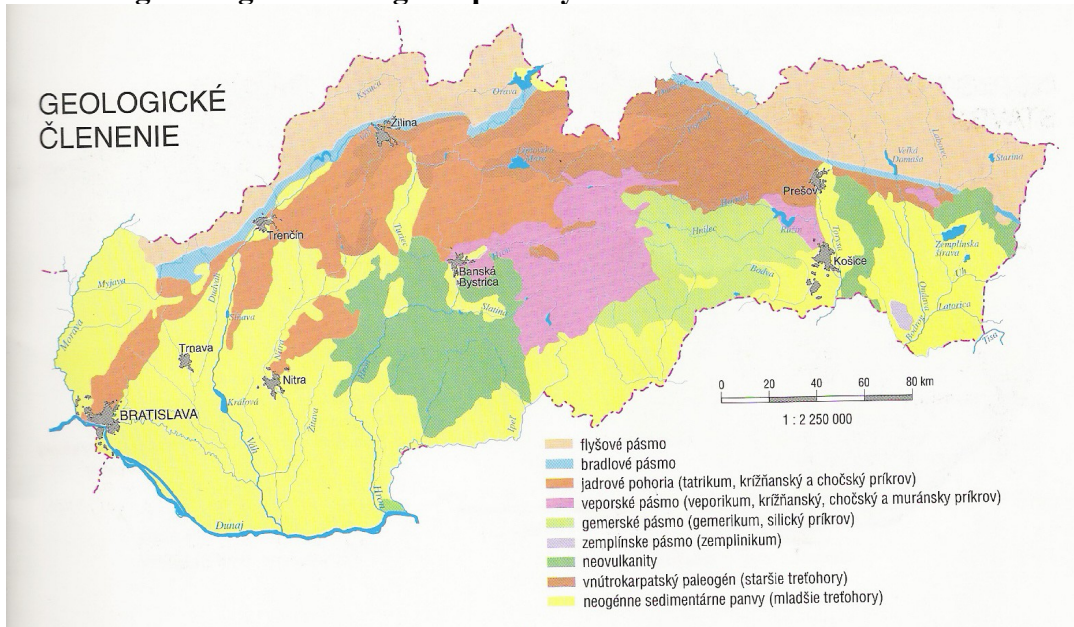
Nachádza sa na juhozápade Slovenska a so svojím miernym až mierne teplým podnebím je najúrodnejšia nížina Slovenska.

Mesto Dunajská Streda je významným strediskom osídlenia. Je administratívnym centrom okresu Dunajská Streda, ktorý patrí od r. 1996 do Trnavského kraja. Okres Dunajská Streda nezaznamenal v r. 1996 (kedy sa zmenilo územné členenie SR) žiadne zmeny a jeho územné vymedzenie je totožné s územným vymedzením z r.1991.

Podľa geografického zaradenia bola Dunajská Streda postavená v strede Žitného ostrova rozprestierajúceho sa medzi hlavným tokom Dunaja a Malým Dunajom. Žitný ostrov sa nachádza medzi 47° 49' a 48°11' stupňami severnej zemepisnej šírky, respektíve 39° 49' a 35° 49' východnej zemepisnej dĺžky, klesajúc pritom zo severozápadu smerom na juhovýchod.

1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

1.1 Geologické a geomorfologické pomery

Horninové prostredie

Geologicky patrí posudzované územie do Podunajskej panvy. Jej hĺbkové podložie tvoria horniny karpatského kryštalinika. Výplňové sedimenty panvy tvoria horniny terciéru a kvartéru. Hrúbka sedimentov v centre depresie pri Gabčíkove dosahuje okolo 5000 m a smerom k okrajom panvy sa ich hrúbka zmenšuje. Terciérne podložie panvy zastupujú pestré litofaciálne členy brakického a sladkovodného vývoja (íly, piesky, zlepenec s prítomnosťou vápnitej a uhoľnej zložky).

Bezprostredné podložie a zároveň produktívne súvrstvie z hľadiska zvodnenia v štruktúre Žitného ostrova vytvárajú tzv. dunajské štrky, hrúbka ktorých v centre depresie (Gabčíkovo) presahuje 360 m. Ich vek bol zaradený do obdobia kvartér- ruman. Smerom k okrajom panvy sa ich hrúbka redukuje. Granulometricky sú dunajské štrky zastúpené štrkami, štrkami s pieskom, pieskami s prímiesou a vložkami pelitickej zložky.

Smerom od centra depresie vzhľadom na výrazné tektonické obmedzenia jej rozsahu východným a severovýchodným smerom je zjemňovanie sedimentácie podstatne výraznejšie.

Oblasť Žitného ostrova, ako súčasť Podunajskej nížiny, sa vyznačuje zložitou tektonickou stavbou s dvoma smermi zlomových systémov: SV – JZ a SZ – JV. Táto neotektonika mala značný vplyv na vývoj kvartérnych sedimentov.

Geodynamické javy

S ohľadom na rovinatý charakter posudzovaného územia sa z geodynamických javov na území môžu uplatňovať len seizmické pohyby a erózia. Seizmicita dotknutého územia dosahuje 7⁰ MSK. Lokalita je súčasťou zdrojovej oblasti seizmického rizika 4 mimo epicentrálnej oblasti.

Erózna činnosť tokov v blízkom okolí je v súčasnosti stabilizovaná, veterná erózia sa môže uplatniť len v minimálnej miere a to lokálne a v mimovegetačnom období.

Ložiská nerastných surovín

V dotknutom území sa nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín. V širšom okolí sú však predpoklady pre výskyt týchto nerastných surovín: štrk, piesok, tehliarske hliny a rašelina.

Ložiská štrkov a piesčitých štrkov sú viazané na formáciu dunajských štrkov, ktoré sa v okolí ťažia na mnohých miestach. Ložiská pieskov sú geneticky viazané na polohy fluviálnych a fluviálnoeolických pieskov. Ložiská tehliarskych surovín sú viazané na náplavové sedimenty Malého Dunaja alebo na preplavené sprašové hliny. Kvalitatívne sa nejedná o prvotriedne tehliarske suroviny.

Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia SR patrí územie Žitného ostrova do celku Podunajskej nížiny. Hodnotené územie a širšie okolie predstavuje súčasť rovinatého morfologického stupňa Podunajskej roviny s akumulárnym málo členitým typom reliéfu, s depresiami mŕtvych ramien a eleváciami agradačných valov.

Na formovaní reliéfu širšieho územia tak, ako aj záujmového územia sa v hlavnej miere podieľali fluviálno-akumulačné procesy, najmä aggradácia, súvisiaca so stratou transportnej schopnosti Dunaja po jeho vyústení z Devínskej brány.

Oblasť Dunajskej Stredy patrí strednej časti Podunajskej roviny, ktorá predstavuje mladú štruktúrnú poriečnu rovinu, ktorej vývoj v dôsledku tektonickej lability a ďalších faktorov prebieha i v súčasnosti.

Celkovo je územie charakterizované rovinným, fluviálnym akumulárnym reliéfom agradovaných rovín a poriečnych nív.

1.2. Hydrologické a hydrogeologické pomery

Hoci Žitný ostrov má najmenší počet zrážok na celom území Slovenska (590 mm ročne), jeho najväčším bohatstvom je voda. Pod povrchom sa nachádza asi 10 miliárd m³ kvalitnej pitnej vody, ktorá je znova a znova doplňovaná vodou presakujúcou z riek. Keďže Dunaj a jeho ramená neustále menili svoj smer vznikli riečne uloženiny v podobe tzv. aluviálnych nív. Ich materiál sa skladá zo štrkov, pieskov a hĺn. Množstvo podzemnej vody závisí od rozsahu, mocnosti a priepustnosti týchto sedimentov. Uloženiny Dunaja na Žitnom Ostrove juhovýchodne od Bratislavy dosahujú mocnosť 10-15 metrov, pri Čilistove vyše 150 m, medzi Čilistovom, Dunajskou Stredou a Gabčíkovom 200 m a vo východnej časti Žitného Ostrova len niekoľko metrov. Toto nerovnomerné rozloženie spôsobuje, že nie sú rovnaké podmienky pre výskyt podzemnej vody. Podzemná voda je väčšinou 200 – 700 metrov pod povrchom, ale v blízkosti Dunaja a Malého Dunaja iba v hĺbke 100 – 150 metrov.

Vodné toky

Hlavným prirodzeným tokom, ktorý dotuje a súčasne ohraničuje územie Žitného ostrova z južnej strany je Dunaj. Územie zo severnej strany ohraničuje Malý Dunaj. K prirodzeným tokom na území Žitného ostrova patrí Klátovské rameno Malého Dunaja, ktoré sústavou pravostranných prítokov odvádza časť podzemného odtoku zo štruktúry

Žitného ostrova. Do tejto sústavy sa dostáva aj časť vody zo závlahového kanála HŽO II, ktorý je napájaný z Malého Dunaja pod Malinovým.

Voda Dunaja, ktorá má rozhodujúci význam pre chemizmus podzemných vôd je charakterizovaná nízkou mineralizáciou s cyklickými zmenami cca od 280 (leto) do cca 400 mg/l (zima). Podobne cyklickým zmenám podlieha aj obsah základných zložiek. Výrazne kalcium-hydrokarbonátový typ chemizmu sa zachováva počas obdobia s rozptylom hodnôt A2 v rozmedzí 65 – 75 mval%. Voda vykazuje mierne až stredne alkalickú reakciu (pH 7,7 – 8,1). Od osemdesiatych rokov sa kvalita vody Dunaja začala zlepšovať.

Voda v Malom Dunaji si zachováva rovnaký typ mineralizácie ako voda Dunaja. Vývoj kvalitatívnych parametrov v Malom Dunaji prekonal za dve posledné desaťročia veľké zmeny v dôsledku eliminácie zdrojov znečistenia. Došlo k výraznému poklesu obsahu ropných, organických a iných látok.

Základné chemické parametre vody v kanálových sieťach sú tiež dané infiltrovanou vodou Dunaj, lokálne je však chemizmus silne ovplyvňovaný antropogénnou činnosťou. V podstate platí zásada, že vplyv antropogénnych faktorov narastá severovýchodným a východným smerom od recipientu.

Dotknutým územím prechádza Starý Klátovský kanál, Predlúčny kanál, jeho severnú hranicu tvorí Viliamov kanál, východnú hranicu Blahovský kanál a západnú hranicu Prícestný kanál. V záujmovom území sa okrem spomenutých vyskytuje ešte Klátovský kanál a Pastiersky kanál.

Vodné plochy

Územie Žitného ostrova oplýva početnými vodnými plochami. Časť týchto plôch má prirodzený pôvod v ramenných sústavách Dunaja a Malého Dunaja, časť je viazaná na jamy po ťažbe štrkov, pieskov, prípadne rašelinu.

Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie Slovenska patrí hodnotené územie do hydrogeologického rajónu 052 Kvartér juhozápadnej časti Podunajskej roviny.

Z vodohospodárskeho hľadiska je to najvýznamnejší rajón Slovenska, v roku 1973 bola horná a stredná časť Žitného ostrova vyhlásená za prvú chránenú vodohospodársku oblasť na Slovensku.

Základným faktorom, ktorý podmieňuje akumuláciu podzemných vôd Žitného ostrova je formácia dunajských štrkov. Ich hrúbka sa v jednotlivých častiach mení v závislosti od granulometrického zloženia a podielu psamitickéj a pelitickej zložky.

Hladina podzemných vôd v oblasti Žitného ostrova je voľná. V strednej, dolnej časti ako aj v oblasti odtoku vystupuje hladina podzemnej vody bližšie k povrchu. V hornej časti

Žitného ostrova je hladina podzemnej vody zaklesnutá 4 – 5 m pod úrovňou terénu. Výrazné výkyvy hladiny podzemnej vody v prierečnej zóne sa výstavbou Vodného diela Gabčíkovo stabilizovali. V súčasnosti sa hladiny v kanáloch regulujú podľa potrieb poľnohospodárov pre závlahy.

Chemické zloženie vôd žitného ostrova je dané predovšetkým primárnymi genetickými faktormi, ktoré pôsobia v smere výrazného kalcium – magnézium bikarbonátového chemizmu.

Minerálne a termálne vody

Na podložné neogénne sedimenty v oblasti Podunajskej panvy sú viazané početné minerálne a termálne vody. V oblasti Žitného ostrova sú to predovšetkým panónske, dácke a pontské pieskovce, v ktorých sú akumulované značné zdroje minerálnych a termálnych vôd. V širšom záujmovom území bolo vyhlásených niekoľko geotermálnych vrtov, ktoré sa využívajú na rôzne účely (zdravotníctvo, energetika, poľnohospodárstvo, rekreácia a pod.)

V dotknutom a záujmovom území sa minerálne a termálne pramene nevyskytujú.

Vodohospodársky chránené územia

Prevažná časť okresu Dunajská Streda (vrátane dotknutého územia) patrí do chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd Žitného ostrova. Táto oblasť bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 46/1978 Zb. ako prvá chránená vodohospodárska oblasť na Slovensku. Tvorí ju územie ohraňované riekou Dunaj, Chotárnym kanálom, Malým Dunajom, Suchým potokom a Čiernou vodou. Prioritnou úlohou v tejto oblasti je vytvárať a udržiavať priaznivé podmienky pre tvorbu a zachovanie zdrojov podzemných a povrchových vôd a zabezpečovať ich všestrannú ochranu.

Všetky činnosti v tomto území sú limitované citovaným nariadením a riadené orgánmi s cieľom ochrany tejto unikátnej akumulácie podzemných vôd.

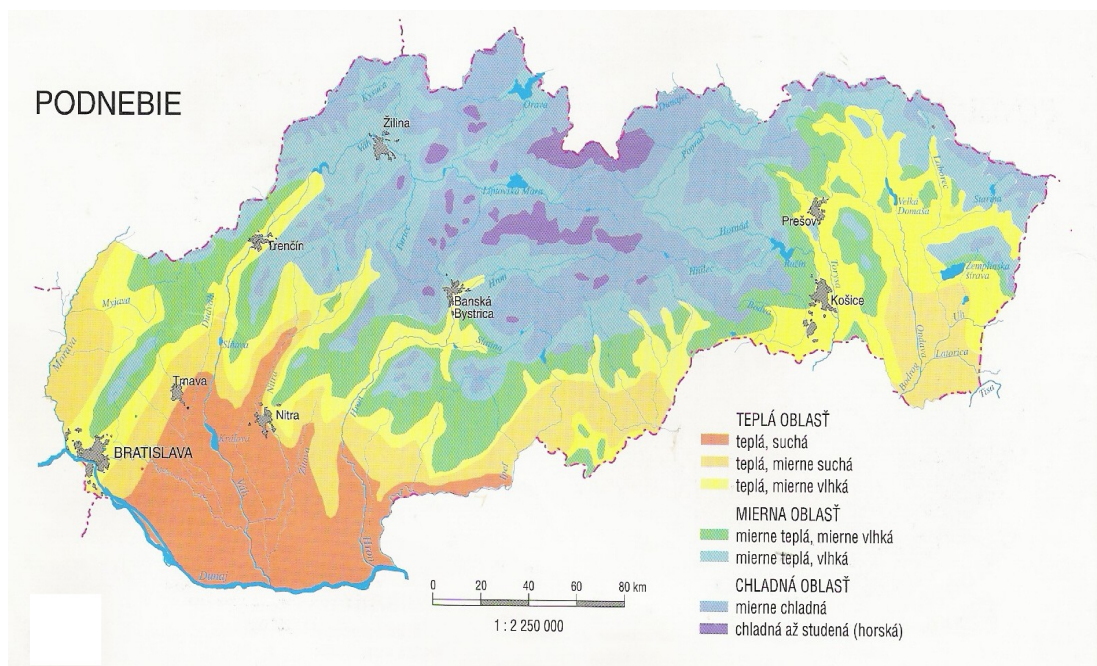
1.3. Klimatické pomery

Záujmové územie patrí k najteplejším územiám Slovenska, do klimatickej oblasti teplej (50 a viac teplých dní v roku s maximálnou teplotou 25⁰ C a viac), podoblasti suchej, okrsku teplého suchého, s miernou zimou a dlhším slnečným svitom (teplota v januári nad - 3⁰ C, trvanie slnečného svitu vo vegetačnom období nad 1500 hodín).

Podľa klimatogeografických typov patrí územie do typu nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt, suchej až mierne suchej a subtypu teplého. Vegetačné obdobie charakterizované teplotami nad 5⁰ C začína 21. marca a končí 13. novembra a trvá priemerne 238 dní. Priemerná teplota 10⁰ C a viac začína 15. apríla, posledným dňom je 15. október, jej trvanie je 184 dní. 16. máj je dňom, kedy priemerne nastupuje letné obdobie s teplotou nad 15⁰ C, končí 19. septembra a trvá 127 dní.

Tabuľka č. 1: **Výskyt vybraných atmosferických javov**, Gabčíkovo(1996 – 1999)

Dni	1996	1997	1998	1999	priemer
so slnečným svitom	176	204	188	178	187
so snehovou pokrývkou	73	44	12	35	41
s bezvetrím	23	37	20	6	22
s námrazou	0	0	0	7	2
s hmlou	74	53	52	35	54

Zrážky

Maximum zrážok spadne v letnom období (34,5%), konkrétne v júli, na čo najviac vplýva lokálna búrková činnosť – 175,1mm (Gabčíkovo, 1997). Najmenej zrážok – 2,4mm spadne v zime vo februári (Gabčíkovo, 1998) (viď. Tabuľku č. 2).

Hlavný zrážkový deficit je vo vegetačnom období, kedy síce spadne najviac zrážok, ale je aj najvyšší výpar (800 mm za rok). Vlahový deficit pôd je navyše zhoršovaný silnými a častými vetrami. Územie je z tohto hľadiska najsuchšou oblasťou Slovenska.

Tabuľka č. 2: **Priemerný mesačný úhrn zrážok (mm), Gabčíkovo(1996-2000)**

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1996	72,8	18,0	11,4	80,4	108,6	64,9	63,6	61,7	136,2	24,7	18,8	22,7	683,8
1997	18,8	17,1	33,5	42,4	66,8	82,4	175,1	30,3	48,9	27,0	67,4	25,0	624,7
1998	29,9	2,4	12,4	56,0	24,4	53,5	104,8	48,2	124,6	81,0	36,1	18,0	591,3
1999	10,3	47,1	23,3	47,3	45,8	96,1	108,5	59,3	6,8	25,4	71,4	51,6	529,9
2000	57,0	12,7	78,7	22,4	12,8	6,7	57,4	22,1	36,0	32,7	52,8	46,5	437,8
priemer	19,5					101,9							573,5

Teploty

Najchladnejším mesiacom v roku je január, najteplejším mesiacom je júl (20 °C). Jar sa prejavuje rýchlym otepľovaním a jeseň, naopak, len pozvoľným ochladzovaním, keď ešte októbrové teploty sú pomerne vysoké. Na nízke zimné teploty má vplyv o.i. aj výskyt teplotných inverzií so sprievodným znakom – tvorbou hmiel.

Nástup mrazových dní (0 °C) pripadá priemerne na 20. október, ich koniec na 15. apríl. Pôda zamŕza do hĺbky 50 až 70 cm.

Tabuľka č. 3: **Priemerná mesačná teplota vzduchu**(°C), Gabčíkovo (1996 – 2000)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1996	-3,0	-3,6	2,0	10,7	16,4	19,7	18,7	19,2	12,4	10,8	7,7	-2,0	9,1
1997	-2,5	3,0	5,3	7,6	16,3	18,9	19,1	20,4	15,3	7,9	5,6	2,4	9,9
1998	2,0	5,5	4,5	12,1	16,0	20,0	20,7	20,6	15,1	11,4	2,6	-1,5	10,8
1999	-0,3	0,9	7,3	11,8	16,1	18,4	21,2	19,2	18,2	10,7	3,5	0,9	10,7
2000	-1,8	3,9	6,1	14,4	17,9	20,7	19,2	21,8	15,4	13,5	8,8	2,2	11,8
Priemer	-1,1				19,8								10,5

Veternosť

V priamo dotknutom území jednoznačne prevláda smer vetrov SZ – JV s priemernou rýchlosťou 3 m/s (vid'. Tabuľky č. 4. a 5.) Priemerné mesačné maximum je 5,9 m/s (Gabčíkovo, február 1999).

V oblasti Podunajskej roviny má, vzhľadom na rovinatý charakter terénu, vietor relatívne veľkú silu. Svedčí o tom nielen priemerná rýchlosť vetra, ale aj počet bezveterných dní (20%). Územie má relatívne vhodné vetranie, iba počas slabého severozápadného prúdenia zvykne prenikať do záujmovej oblasti znečistený vzduch od Bratislavy.

Na Žitnom ostrove je málokedy bezvetrie. Väčšinu roka veje západný až severozápadný vietor. Najsilnejšie vetry sú v marci a najslabšie v decembri. Mrazy začínajú v polovici októbra, ale ozajstná zima trvá len asi 40 dní. Časté sú zimy bez snehu a snehová pokrývka zriedkavo pretrváva po celý čas. Počet letných dní je okolo 100. Najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou 20°C. Slnko svieti 2000 – 2500 hodín ročne, pričom táto hodnota je najväčšia v auguste a najmenšia v decembri. Počet dní so zrážkami je najväčší v zime, ale najviac zrážok spadne v lete, o niečo menej na jar. Priemerná ročná teplota je 9,3°C. Najvyššia teplota 37°C bola nameraná 16. júla 1928. Najnižšia teplota -33,1°C bola nameraná 11. februára 1929.

Tabuľka č. 4: **Priemerná rýchlosť vetra** (m/s), Gabčíkovo (1996 – 2000)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1996	1,9	2,7	2,2	2,9	3,0	2,4	2,3	2,1	2,9	2,5	2,7	2,0	2,5
1997	1,4	3,0	2,5	4,1	3,3	2,5	3,1	2,0	1,8	1,8	2,5	2,9	2,6
1998	2,7	3,0	3,5	3,3	2,5	2,6	2,8	2,4	2,5	2,2	2,2	2,1	2,6
1999	4,0	5,9	5,1	4,7	4,0	5,0	4,8	3,5	4,1	5,3	4,7	4,9	4,7
2000	3,3	2,9	3,5	3,7	2,2	2,5	2,9	1,8	2,1	2,4	2,5	1,7	2,6

Tabuľka č. 5: **Smery prúdenia vzduchu** (počet výskytov v roku) (%), Gabčíkovo (1996 – 1999)

Rok	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	CALM
1996	100	75	103	201	80	45	92	333	69
1997	101	61	62	135	87	80	98	361	110
1998	91	49	68	159	112	90	115	352	59

1999	212	107	62	185	99	56	82	274	18
Priemer	126	73	74	170	95	68	97	330	64

Slniečny svit

Najviac slnečného svitu má júl, najmenej december. Priemerné ročné trvanie slnečného svitu dosahuje 2000 hodín, čo je najvyššia hodnota v republike. Najväčšia oblačnosť pripadá na zimné mesiace, najmenšia naopak na letné.

Počet dní s hmlou je priemerne 54 dní v roku. Podstatná väčšina hmľistých dní sa viaže na obdobie jeseň – zima, pri relatívne častom inverznom rozvrstvení teplôt vzduchu.

Snehová pokrývka

Záujmové územie patrí medzi najchudobnejšie na sneh na Slovensku. Snehová pokrývka prichádza neskoro, až po zamrznutí pôdy. Obdobie so súvislou snehovou pokrývkou býva spravidla krátke a často prerušované roztopením snehu. Prvé sneženie býva medzi 10. až 15. novembrom, posledné medzi 10. až 15. aprílom. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou hrubšou ako 1 cm je 41 dní v roku. Námraza sa vyskytuje priemerne 2 dni v roku.

1.4. Pôda

V záujmovom území výrazne prevládajú **černozeme** rôznych subtypov na starších riečnych nivách, zväčša s blízko ležiacim štrkovým podložíom ako aj na viatych pieskoch, z ktorých černozem čiernicová karbonátová je pravažujúcim typom a **čiernice** rôznych subtypov na aluviálnych uloženinách a na podmäčianých sprašových horninách ako aj čiernice v zaniknutých mŕtvych ramenách a vodných plochách najmä sa jedná o čiernice černoziemné karbonátové až čiernice glejové karbonátové.

Humusový horizont majú pomerne hrubý, od 0,40 do 0,60 m, obsah humusu je vysoký. Pôdy sú hlboké, bez skeletu. Zrnitosť sú stredne ťažké (piesočnato-hlinité, hlinité) až ťažké (ilovito-hlinité). Pôdna reakcia je neutrálna až alkalická. Pôdy sú odolné voči mechanickej degradácii, ich náchylnosť na chemickú degradáciu je nízka.

Z hľadiska potenciálnej erózie pôdy patrí Dunajská Streda do kategórie s nepatrnou až slabou eróziou. Ide najmä o pôdy na fluvialných rovinách s miernou, mierne silnou až s intenzívnou defláciou.

Z hľadiska kvality pôdneho fondu je riešené územie až na menšie lokality reprezentované našimi najúrodnejšími genetickými pôdnymi typmi. Ich agronomická hodnota je znížená nedostatkom vlhky vo vegetačnom období, preto bolo nutné vo väčšom rozsahu budovať doplnkové závlahy, ktorých dopad nie je z hľadiska ochrany životného prostredia jednoznačný.

Druh pozemku	Výmera v ha	Percentuálne zastúpenie	
		z pol'noh pôdy	z celkovej výmery
orná pôda	1823,6318	76,7	
vinica	129,3653	5,44	

záhrada	95,9283	4,04	
ovocný sad	185,0304	7,79	
trvalý trávny porast	40,1643	1,69	
poľnoh pôda	2376,6741	100, 00	71,8965
lesný pozemok	130,3874		4,15
vodná plocha	56,4895		1,80
zastavaná plocha	534,1424		16,98
ostatná plocha	149,9441		4,77
celková výmera	3145,0835		100,00

Na Žitnom ostrove sa vyskytujú rôzne druhy pôd. Na západe v oblasti Podunajských Biskupíc, smerom na Šamorín a na východ od Dunajskej Stredy, kde je podzemná voda dostatočne hlboko, sú černoze. Na obvode černoze sú hnedozeme. Lužné pôdy sa vyskytujú vo východnej polovici Žitného Ostrova v priestore Dunajská Streda, Gabčíkovo, Čalovo, Okoč a Komárno. Rašelinová pôda vyplňa mŕtve ramená Dunaja v okolí Dunajskej Stredy a Veľkého Medera. Slaniská a slance sa vyskytujú medzi Komáromom a Veľkým Mederom, pri Dunajskej Strede. Nívné pôdy vznikli na územiach kde sa rieky rozlievali do značnej šírky a to pozdĺž Dunaja a Malého Dunaja.

1.5. Biota

Podľa fytogeografického členenia územia slovenska patrí dotknuté územie do oblasti panónskej flóry (Panonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum), okresu 6 - Podunajská nížina.

Prirodzená potenciálna vegetácia

Keďže územie Žitného ostrova je veľmi úrodné najväčšie plochy boli premenené na polia a zachovalo sa len veľmi málo lesov a lúk. Popri Dunaji sa vyskytujú lužné lesy, v ktorých rastie napr. topol biely, topol čierny, brest vŕz, rôzne druhy vŕby, jelša lepkavá. V krovinnom a bylinnom poschodí môžeme nájsť žihľavu dvojdomú, lipkavca obyčajného, ostružinu ožinu, svíba krvavého a bazu čiernu. Len v týchto lesoch sa vyskytuje liana vinič lesný a hloh čierny. Taktiež tu môžeme nájsť panónske dubové sucholesy s dubom letným, javorom poľným, brestom, driebom a inými druhmi v bylinnom poschodí, ako napr. kamienka modropurpurová, konvalinka dubová. Ramená Dunaja a kanály, ktoré popretkávajú Žitný Ostrov majú veľmi bohatú vegetáciu. Spomedzi chránených druhov rastlín sa tu vyskytuje lekno biele, leknovec štítnatý a ďalšie.

Celé širšie okolie dotknutého územia patrí lužným lesom nížinným (Ulmenion). Celkovo prevládajú dubové xerothermofilné lesy ponticko – panónske (Aceri tatarici – Quercion) na vyšších dunajských terasách. Ich porasty sa v súčasnosti vyskytujú len zriedkavo, boli premenené na intenzívne využívanú ornú pôdu. Dná mŕtvych ramien sú zaradené do jednotky slatiniská (Tofieldetalia, Molinion coeruela), ktoré sú veľmi ovplyvnené melioračnými zásahmi, poľnohospodárskou činnosťou a časť z nich je v súčasnosti znehodnotená ťažbou rašeliny. Okolo väčších tokov rásť i vŕbovo – topoľové lužné lesy (Salicion albae, Salicion triandrae). Prirodzené porasty sú často pozmenené a ohrozované ľudskou činnosťou.

Lužné lesy nížinné /Ulmenion/

V minulosti pokrývali veľkú časť záujmového územia. Boli vyvinuté na fluvizemiach, čierniciach, zriedkavejšie i na glejových pôdach. Ich drevinové zloženie bolo podobné dnešným zachovalým zvyškom, kde v stromovom poschodí boli zastúpené jaseň úzkolistý, brest hrabolistý, topol biely, dub letný.

Dubové xerothermofilné lesy ponticko-panónske / Aceri-Quercion/

Hlavnými drevinami tu boli dub plstnatý, dub letný, dub cerový.

Lužné lesy vrbovo - topoľové

Boli vyvinuté na agradačných valoch tokov a primárnych aluviálnych naplaveninách. Dominovali vrby, z krovinných druhov to bola baza čierna, svíb krvavý.

Reálna vegetácia, flóra a fauna

Lesy

Priamo v sledovanom území sa lesné ekosystémy nevyskytujú. Lesy sú sústredené mimo územia v blízkosti veľkých vodných tokov Dunaj a Malý Dunaj. Ide o zvyšky pôvodných lužných lesov.

Krajinná vegetácia

Má charakter rozptýlenej vegetácie v rámci poľnohospodárskej krajiny – remízky, vetrolamy, sprievodná vegetácia pozdĺž komunikácií a pod.

Trvalé trávne porasty

Vznikli zarastením bývalej ornej pôdy vysiatim niektorých kultivarov hospodársky významných druhov tráv, alebo sa vyskytujú na miestach, ktoré neboli vhodné na obrábanie a v minulosti bola na nich odstránená stromová a krovitá vegetácia.

Vodná a močiarna vegetácia

Rastliny viazané na vodné prostredie sú dôležitým komponentom ekosystému riek ako aj ekosystému vodou zaplavených štrkových jám. Predstavujú bohatý genofond druhov, často zákonom chránených, zvyšujú druhovú diverzitu, stabilizujú vodný režim. Sem patria vodná vegetácia, litorálna vegetácia a močiarna vegetácia.

Nelesná stromová a krovinná vegetácia sídiel

Je významným, nevyhnutným sprírodňujúcim a výtvarným prvkom ľudských sídiel, kde uplatňuje svoje funkcie najmä ekologického, sociálneho a sčasti aj hospodárskeho charakteru. Pôsobí na zlepšovanie klímy, produkuje kyslík a iné biologicky účinné látky, ktoré majú hlavne regeneratívny význam, absorbujú škodlivé cudzorodé látky z ovzdušia, znižujú hladiny hluku, prašných a plyných emisií, ionizovaním ovzdušia pozitívne ovplyvňuje jeho fyzikálny stav.

Fauna Žitného ostrova je veľmi rôznorodá. Najvýznamnejšou nízkou zverou sú zajace, bažanty a jarabice. Spomedzi vysokej zveri sa tu najviac vyskytujú srnce, jelene tzv. dunajské a diviaky. Vládnucim prvkom živočíšstva je však vodné vtáctvo. Sú tu rôzne druhy kačíc, labutí (najmä labuť spevavá), čajok, kormoránov a dropov atď. Vody Dunaja a jeho ramien obýva veľký počet rýb napr. zubáč obyčajný, zubáč volžský, hrča obyčajná, karas obyčajný, blatniak, slnečnica a ešte mnohé ďalšie.

Fauna územia sa formovala v rámci vodných spoločenstiev šíriacich sa vodnými cestami a terestricky viazanými na suchozemské podmienky.

Z hľadiska výskytu jednotlivých skupín možno konštatovať, že pre dotknuté územie je charakteristická fauna poľí, okrajov, ciest, skládok s výskytom drobných cicavcov, hmyzu, pôdných organizmov a vtákov, ďalej sa tu vyskytuje charakteristická fauna urbanizovaného územia a mozaiky prídomových záhrad záhumienkov.

Charakteristika biotopov

Na dotknutom území sa v dôsledku jeho intenzívneho poľnohospodárskeho využívania ako aj urbanizačného tlaku nezachovali pôvodné biotopy. V širšom zázemí dotknutého územia sú za najvýznamnejšie považované biotopy lužných lesov na ľavom brehu Dunaja a lužné lesy v okolí Malého Dunaja.

V záujmovom území sa nachádzajú väčšinou málo významné typy biotopov – biotopy veľkoblokových polí, sadov a viníc, trávnatých neúžitkov, odkryvov a depónií substrátu a komunikácií.

Prevažujúcu skupinu tvoria biotopy veľkoblokových polí, viníc a sadov, ktoré pre živočíchov majú minimálny význam.

Biotopy trávnatých plôch sú významné ako potravný biotop.

Biotopy priemyselných a poľnohospodárskych podnikov, dopravné línie a plochy, vegetáciu tých týchto plôch tvorí väčšinou zruderalizovaná trávobylinná vegetácia, v lepšom prípade udržiavané trávniky s výsadbami drevín.

Biotop lužných lesov a brehových porastov, plocha lužných lesov sa redukovala len na porasty okolo mŕtvych ramien a v inundačnej zóne Dunaja.

Biotopy riek sú charakteristické pre širšie zázemie dotknutého územia. Rieka Dunaj a Malý Dunaj je významným migračným koridorom živočíchov.

Biotopy vodných plôch sú významné predovšetkým z hľadiska výskytu rizikových a chránených druhov obojživelníkov.

Ohrozenosť voľne žijúcich rastlín a rastlinných spoločenstiev má mnoho príčin, najdôležitejším faktorom však je ničenie prirodzeného prostredia.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie inváznych druhov, t. j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia, kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytláčajú pôvodné druhy rastlín.

Živočichy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým sa vytvárajú lepšie podmienky pre ďalší rozvoj územia.

Druhová ochrana je zabezpečovaná v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle iných právnych noriem SR dotýkajúcich sa ochrany prírodných zložiek ratifikovaných medzinárodných dohovorov (CITES, Bonn, Bern, Ramsar). Rozšírenie živočíchov v krajine je podmienené ich nárokmi na potravu a vhodné životné prostredie.

Migračnými koridormi v širšom okolí navrhovaného zámeru sú líniové drevinné porasty, ktoré môžu zabezpečiť šírenie najmä mobilných živočíchov, ktorými sú predovšetkým vtáky. Týmto cestami sa môžu šíriť z väčších zdrojov mnohé druhy na vhodné, aj keď plošne menšie biotopy. Okrem vtákov môžu tieto koridory využívať aj obojživelníky, plazy, cicavce, ale aj niektoré druhy hmyzu.

Chránené územia

V okrese Dunajská Streda sa nachádzajú rôzne typy chránených území – chránená krajinná oblasť, chránené areály, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, chránené vtáčie územia a chránené stromy. Starostlivosť o územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody. Pre najviac

ohrozené chránené územia sú spracovávané programy starostlivosti a záchrany osobitne chránených častí prírody a krajiny.

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských štátov EÚ, ktorej cieľom je zachovať prírodné dedičstvo významné pre EÚ ako celok a nie len pre príslušný členský štát. Táto sústava chránených území má zabezpečovať ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Z právneho hľadiska ide o proces implementácie dvoch smerníc, ktoré tvoria základ legislatívy EÚ v oblasti ochrany prírody:

1. Smernica Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch)
2. Smernica Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín(Smernica o biotopoch).

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

- osobitne chránené územia – vyhlasované na základe smernice o vtákoch – v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia,
- osobitné územia ochrany vyhlasované na základe smernice o biotopoch – v národnej legislatíve : územia európskeho významu – pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území.

Vstupom do Európskej únie Slovensko prijalo európsky systém ochrany prírody, čím došlo k radikálnej zmene oproti doterajšej koncepcii ochrany prírody, kde sa zdôrazňovala ochrana území.

2. Krajina, scenéria, ochrana, stabilita

2.1. Štruktúra krajiny

Krajiny Žitného ostrova, vzhľadom na nepatrné výškové rozdiely s plynulými prechodmi, bola a je voľne prístupná výrobným, obytným a dopravným aktivitám. Jediným limitujúcim faktorom rozvoja sídelnej a výrobnej štruktúry bola voda v podobe tokov (Malý Dunaj, Dunaj a ich ramená v rôznom štádiu vývoja), jazier, močiarov a podmáčaných plôch v depresiách.

Priestorová diferenciacia reliéfu dotknutého územia poskytovala rôznorodé podmienky pre vznik a vývoj osídlenia daného územia s možnosťou vstupu človeka do prírodného systému a limitovala spôsob jeho užívania a postupného prispôsobovania sa vlastným potrebám, čo sa prejavilo odlesňovaním, budovaním melioračných zariadení, technických zariadení, komunikácií a ďalších účelových prvkov.

Štruktúru krajiny tvorí mozaika veľkoplošných lánov ornej pôdy, ktorú dotvárajú sídelné útvary, výrobné areály, hustá sieť komunikácií, vodné plochy (rybníky, štrkoviská), trvalé trávne porasty a pod. ide o typickú oráčinovú krajinu, kde najvýraznejším pozitívnym

krajinotvorným prvkom je sprievodná líniová drevinná vegetácia vodných tokov, ktoré tvoria sieť navzájom poprepájaných kanálov a tiež maloplošná drevinná vegetácia ojedinelých lesíkov.

Aj napriek antropickému vplyvu človeka, základné makroformy reliéfu ostali podstatným spôsobom nenarušené, mikroformy však prešli pomerne zložitým, človekom organizovaným vývojom. Ide predovšetkým o rôzne depresné tvary, ktoré sú predstavované štrkoviskami, pieskoviskami, hliniskami, zárezmi komunikácií a kanálov. Nad pôvodným terénom sú elevácie(ochranné, protipovodňové, komunikačné hrádze), sídliskné pahorky, depónie poľnohospodárske a priemyselné(vrátane odstraňovania medzí, depresií, elevácií).

2.2 Scenéria krajiny

Krajinný obraz každého územia je daný prírodnými, najmä reliéfovými pomermi a vytvorenými prvkami súčasnej krajinnej štruktúry. Reliéf predstavuje limitu vo vizuálnom vnímaní krajiny, ktorá určuje, do akej miery je každá priestorová jednotka krajiny výhľadovým a súčasne videným priestorom(tzv. vizuálne prepojenie reliéfu). Prvky súčasnej krajinnej štruktúry určujú estetický potenciál daného priestoru resp. bariérovo (pozitívne aj negatívne) tento priestor ovplyvňujú.

Prevažnú časť dotknutého územia zaberá intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda, ktorá je súčasťou poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Podľa údajov Aurexu z výmery územia okresu Dunajská Streda tvorí 96,1% poľnohospodárska pôda, so stupňom zornenia 90,1%. V súčasnosti sa na území nenachádzajú významnejšie lokality antropogénnou činnosťou a ekonomickými aktivitami kontaminovanej poľnohospodárskej pôdy.

Scenériu krajiny dotknutého územia dotvára hustá sieť komunikácií, železničná trať, veľkobloky intenzívne obrábanej poľnohospodárskej pôdy, priemyselný areál. Uvedená scenéria sa vyznačuje všeobecnou vyváženosťou jednotlivých prvkov, typických pre krajinu Žitného ostrova.

Z pôvodných lužných lesov sa v tejto časti zachovali len lužné lesy nížinné v pomerne nesúvislých a degradovaných formách.

Reliéf priamo dotknutého územia je daný rovinným priestorom zarovnaného pôvodného fluvialneho reliéfu, čo predurčuje územie k širokej dohľadnosti.

Za pozitívne nosné prvky scenérie krajiny v dotknutom území a jeho zázemí možno považovať prvky stromoradií ciest II. Triedy a poľných ciest, remízky a lesíky v poľnohospodárskej krajine, štrkoviská čiastočne vyvinuté s brehovými porastami.

Za výrazné negatívne prvky scenérie krajiny možno považovať sústavu vedení vysokého napätia, priemyselné areály, skládky zeminy a štrku, skládky odpadu popri poľných cestách.

2.3. Ochrana prírody a krajiny

Rôznorodé abiotické podmienky, veľká horizontálna a vertikálna členitosť územia vytvorili v území podmienky pre pestré spoločenstvá fauny a flóry, z ktorých mnohé sú chránené, vzácne alebo ohrozené. Neživá príroda vytvorila zase zaujímavé útvary poskytujúce špecifické biotopy faunistickej a floristickej zložke.

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na

zemi, vytvorenie podmienok trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín. Priamo záujmové územie nezasahuje do chránených území, platí v ňom podľa horeuvedeného zákona prvý stupeň ochrany.

V širšom okolí dotknutého územia sú evidované najvýznamnejšie chránené územia:

1. Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno

Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno je vzácnou časťou zachovanej ojedinalej prírody v strede poľnohospodárstvom zaťaženej oblasti južného Slovenska - Podunajskej nížiny. Plocha rezervácie je 306 ha. Celková dĺžka je asi 25 km. Z toho je vodný tok dlhý cca 18 km, ktorý nemá prameň - je napájaný podzemnou vodou z výverov v dne toku.

Šírka spolu s brehovými porastami je 25 – 70 m. Začína v katastri obce Orechová Potôň, preteká cez obce Dunajský Klátov, Horné Mýto, Trhová Hradská a v Topoľníkoch sa vlieva do Malého Dunaja. Klátovské rameno je svojou krásou známe v širokom okolí. Miestni občania ho volajú Klátovský potok, maďarsky Tökésiág, Rakúšania ho volajú Elizabeth Fluss. Vo vode je bohatý život. Žijú tu mnohé druhy nižších živočíchov a rýb, ktoré dosahujú úctyhodné rozmery.

Bohaté zastúpenie má aj rastlinstvo. Brehy sú zarastené hustými porastami stromov a krov, medzi ktorými nájdeme dub letný, javor poľný, topoľ čierny a topoľ biely, vrbu, bazu čiernu. Brehové porasty prechádzajú do vody močiarnymi rastlinami: pálkou úzkolistou a širokolistou, trstou obyčajnou, červenavcami. Vo vode rastie mnoho druhov vodných rastlín, vrátane vzácného lekna bieleho a leknice žltej, ktoré v niektorých zákutiach súvislo pokrývajú hladinu.

Klátovské rameno je aj územím európskeho významu v rámci NATURA 2000.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek

3150 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a /alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

roháč obyčajný

plotica lesklá

hrebenačka vysoká

plž severný

boleň dravý

čík európsky

lopatka dúhová

hrúz bieloplutvý

kunka červenobruchá

vydra riečna

Lucanus cervus

Rutilus pigus

Gymnocephalus baloni

Cobitis taenia

Aspius aspius

Misgurnus fossilis

Rhodeus sericeus amarus

Gobio albipinnatus

Bombina bombina

Lutra lutra

2. Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy

Zriadená Vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z. z. o Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998. Chránená krajinná oblasť sa

rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko – maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie sa celé nachádza na agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumulčných depresí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie, vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja. Takto vytvorená ramenná sústava sa zachovala čiastočne v úseku od Dobrohošte po Sap, ale aj napriek tomu patrí k najväčším vnútrozemským riečnym deltám v Európe. V závislosti od hydrologických podmienok pozdĺž Dunaja sa tu na pomerne malom území vyskytujú spoločenstvá lesné, vodné, mokradné, lúčne a psamofilné. Vo vzácných a ohrozených spoločenstvách vodných rastlín otvorených plôch ramennej sústavy sú zastúpené chránené druhy lekná biele, leknica žltá, vzácna salvínia plávajúca, kotvíca plávajúca, leknovec štítnatý a i. V lúčnych spoločenstvách a v bývalých mŕtvych ramenách, rastú viaceré ohrozené druhy čelade vstavačovitých - vstavač ploštičný, v. vojenský, v. obyčajný, kruštík širokolistý, vemenník dvojlistý a i. Lesné spoločenstvá ovplyvňuje predovšetkým vyššia až vysoká hladina podzemnej vody a občasné záplavy. V závislosti od výšky hladiny podzemnej vody sa tu vyvinuli spoločenstvá vrbových jelšín, dubových jasenín a brestových jasenín s topoľom, brestových jasenín s hrabom a drieňových dúbav.

Zoocenózy Dunaja a priľahlých luhov sú ovplyvnené pestrosťou biotopov od vodných až po xerothermné. Zoogeograficky je územie pod vplyvom Panónskej nížiny, ale i alpskej sústavy, s ktorými je prepojené prostredníctvom Dunaja. Významne sú tu zastúpené najmä faunistické prvky močiarnych a vodných biocenóz a spoločenstvá lužných lesov. V území bolo zistených napríklad 109 druhov mäkkýšov, z toho 22 ohrozených. Na Podunajsku (od Bratislavy po Štúrovo) bolo zistených viac ako 1 800 druhov chrobákov. Z nich je pozoruhodný najmä výskyt doteraz vo svete neznámeho druhu *Thinobius korbeli*, ale aj viacerých druhov, ktoré sa vyskytujú na Slovensku iba v priestore ramennej sústavy Dunaja. Z drobných cicavcov je významný reliktný výskyt hraboša severského. Osobitný význam má územie pre hniezdenie a hibernáciu vodného vtáctva. Pravidelne sa tu vyskytujú vzácne druhy vtákov, ako napríklad orliak morský, beluša malá a volavka purpurová. Slovensko-maďarský úsek Dunaja je medzinárodne významným vtáčím územím. Dôležitou zložkou živočíšstva navrhovaného chráneného územia sú ryby. V Dunaji a jeho ramenách sa vyskytuje najvyšší počet druhov rýb zo všetkých vodných tokov Slovenska. Táto skupina živočíchov patrí medzi najviac postihnuté výstavbou vodných diel na Dunaji. Zo vzácných a chránených druhov tu žije divá forma kapra (sazan), blatniak tmavý, šabl'a krivočiara a býčko škvrnitý. Celé územie CHKO je zapísané do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (Ramsarská konvencia).

Dunajské luhy sú aj navrhovaným chráneným vtáčím územím a územím európskeho významu.

Chránené vtáčie územia – biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov /Boheľovské rybníky, Dunajské luhy, Ostrovné lúky, Veľkoblahovské rybníky, Lehnice, /

Územia európskeho významu – územia, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu /Čupák, Margitín háj, Eliášovský les, Dunajské luhy, Bodický kanál, Konopiská, Karáb, Čičovské luhy, Čilizské močiare,

Kľúčovské rameno/

3. Chránené vtácie územie Veľkoblahovské rybníky

Rybničná sústava Veľké Blahovo leží v centrálnej časti Žitného ostrova a je tvorená tromi umelo vybudovanými rybníkmi. Západne od rybníkov sa zachovali fragmenty slatinných lúk. V súčasnosti sú rybníky intenzívne rybársky obhospodarované. Naďalej však zostávajú v litorálnej zóne dobre vyvinuté sukcesné zárasty mokraďovej vegetácie. Ojedinele sa vyskytujú i skupiny nízkych druhov vrb. Okraje rybníkov lemujú obvodové kanály a topoľové stromoradia. Širšie okolie rybníkov tvoria intenzívne obhospodarované agroecenózy.

V súčasnosti je lokalita využívaná predovšetkým pre potreby rybničného hospodárenia. Chov rýb prebieha na všetkých troch rybníkoch. Rybníky sú intenzívne poľovnícky využívané.

Veľkoblahovské rybníky sú významné pre hniezdenie vodných druhov vtákov. Patria k piatim najvýznamnejším územiám pre hniezdenie bučiacika močiarného. Lokalita je zároveň významným refúgiom pre migrujúce a zimujúce vodné a mokraďové vtáctvo.

Výberové druhy / Qualifying species

druh species	Hniezdna populácia Breeding population		Mimohniezdna sezóna (ex.) Nonbreeding season (ind.)		Kritérium Criterion
	Pop.min.	Pop.max.	Migrujúce Migrating	Zimujúce Wintering	
<i>Ixobrychus minutus</i>	4	11			

Hodnotená lokalita nezasahuje do žiadneho z týchto území.

2.4. Stabilita krajiny

Územie Žitného ostrova je v porovnaní s pôvodným stavom úplne zmenené, zastúpenie pôvodných prvkov je minimálne.

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Dunajská Streda vymedzil jednotlivé prvky ÚSES na regionálnej úrovni. Podľa tohto dokumentu sú v širšom záujmovom území nachádzajú prvky:

1. Nadregionálny biokoridor Malého Dunaja, v strednej časti s dvoma alternatívami:

- okolo Klátovského ramena, ktoré je národnou prírodnou rezerváciou,
- okolo vlastného toku Malého Dunaja, predstavovaný lužnými lesmi, líniovými brehovými porastmi s pomerne malou šírkou porastov a s významnými genofondovými lokalitami flóry a fauny,

2. Regionálne biocentrum Čanádske rybníky nadväzuje v širšom území na nadregionálny biokoridor Malého Dunaja s okolím a Klátovské rameno s okolím,

3. Genofondovo významné lokality fauny:

- všetky vodné plochy a toky na území okresu Dunajská Streda patria medzi mokraďové biotopy chránené Ramsarskou konvenciou
- kanál Gabčíkovo – Topoľníky
- Veľkoblahovské rybníky – navrhované chránené vtáacie územie

4. Genofondovo významné lokality flóry

- Konopisko – Nové polia
- Čanádske rybníky

3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

3.1. Demografické údaje

Územie okresu Dunajská Streda je typické nížinným prostredím, ktoré ho predurčilo najmä na poľnohospodársku výrobu. Špecifickým znakom hodnoteného územia je jeho funkčná a územná väzba na hlavné mesto Bratislavu.

Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 mal okres Dunajská Streda 112 384 obyvateľov. Počet obyvateľov okresu k 2004 sa zvýšil na 114 217. Stredná dĺžka života pri narodení je v okrese u mužov 69,32 rokov a u žien 77,01 rokov, čo predstavuje približne celoslovenský priemer.

V celom okrese Dunajská Streda z hľadiska národnostného zloženia prevažujú obyvatelia maďarskej národnosti, z hľadiska náboženského vyznania sa najviac obyvateľov hlási k rímsko-katolíckej cirkvi.

V nasledujúcom prehľade uvádzame vývin počtu obyvateľov okresu Dunajská Streda a mesta Dunajská Streda od roku 1869, ako ich zachytili jednotlivé sčítania ľudu.

Rok	Okres Dunajská Streda	Mesto Dunajská Streda	% mesta z okresu
1869	54 368	4 575	8,4
1880	56 039	4 900	8,7
1890	57 724	5 298	9,2
1900	60 263	5 709	9,5
1910	61 432	5 713	9,3
1921	65 660	6 183	9,4
1930	72 581	7 572	10,4
1950	76 575	6 664	8,7
1961	87 795	8 240	9,4
1970	94 498	11 538	12,2
1980	104 096	18 715	17,9
1991	109 345	23 236	21,2
2001	112 384	23 519	20,9

Za 130 rokov t.j. od roku 1869 sa počet obyvateľov okresu Dunajská Streda viac ako zdvojnásobil (index rastu 2001/1869 je 207), počet obyvateľov mesta Dunajská Streda vzrástol za to isté obdobie viac ako päťkrát (index rastu 514). Podiel obyvateľov mesta Dunajská Streda z počtu obyvateľov okresu Dunajská Streda sa zvýšil z 8,4% v r.1869 na 21 % v r. 2001.

Vývoj počtu obyvateľov po roku 1991

Počet obyvateľov tak okresu Dunajská Streda , ako aj mesta Dunajská Streda po roku 1991 zaznamenával pomalý nárast. Za obdobie rokov 1991-2001 počet obyvateľov okresu vzrástol o 3 039 osôb, mesta Dunajská Streda o 283 osôb. Počet obyvateľov mesta Dunajská Streda sa od roku 1991 do roku 2001 stabilne pohybuje okolo 21 % z celkového počtu obyvateľov okresu.

Bilancia pohybu obyvateľstva v rokoch 1996-2002

O atraktivnosti územia, o prirodzenom a mechanickom pohybe jeho obyvateľstva veľmi dobre informuje bilancia pohybu obyvateľstva.

V rokoch 1996-2002 v okrese Dunajská Streda prirodzenou menou pribudlo 71 osôb. Saldo migrácie zaznamenalo výrazne vyššiu hodnotu prírastku 2004 osôb za sledované obdobie. Celkový prírastok počtu obyvateľov okresu Dunajská Streda bol v sledovanom období zabezpečovaný najmä plusovým saldom migrácie, ktoré sa na celkovom prírastku podieľalo 97%-ami a prirodzený prírastok 3%-ami.

Mesto Dunajská Streda v prirodzenom a mechanickom pohybe obyvateľstva zaznamenáva trochu odlišný trend v porovnaní s okresom Dunajská Streda. Za roky 1996-2002 počet obyvateľov mesta Dunajská Streda sa zvýšilo 169 osôb. Prirodzený prírastok za toto obdobie vykazuje veľmi priaznivé výsledky, nakoľko prirodzenou menou sa počet obyvateľov mesta zvýšilo 536 osôb. Na druhej strane prírastky sťahovaním vykazujú mínusové hodnoty (s výnimkou roku 1997, čo však neovplyvnilo celkové mínusové saldo migrácie za roky 1996-2002). Mínusové saldo migrácie za roky 1996-2002 bolo -367 osôb. Celkový prírastok obyvateľstva mesta Dunajská Streda zabezpečuje prirodzený prírastok obyvateľstva.

Z hľadiska vekovej štruktúry bude celé prognózované obdobie charakterizované procesom starnutia obyvateľstva, t.j. poklesom podielu detskej zložky a rastu podielu obyvateľstva nad 65 rokov. V najpravdepodobnejšom strednom variante sa predpokladá, že podiel detí 0-14 ročných poklesne z 18% v roku 2002 na 12,6% do roku 2025. V nízkom variante by sa pokles podielu detskej zložky zastavil na 12,8% a vo vysokom variante na 13,8% z celkovej populácie Slovenska. Podiel osôb starších ako 65 ročných podľa predpokladov stredného variantu by vzrástol z 11,6% na 20%, podľa nízkeho variantu na 18,8% a podľa vysokého variantu na 19,6% z celkového prognózovaného počtu obyvateľstva SR. Zmenami v priebehu prognózovaného obdobia by prešla aj početnosť podstatnej časti ekonomicky činného obyvateľstva vo veku 15-64 ročných. Ich podiel by sa vo všetkých troch variantoch postupne znižoval zo 70,4% v roku 2002 na hodnotu v rozpätí 66,6% až 68,4% z dôvodu prechodu početných populačných ročníkov do poproduktívneho veku.

Veková štruktúra obyvateľstva

Skladba vekovej štruktúry obyvateľstva okresu Dunajská Streda bola v r.1991 veľmi priaznivá, nakoľko sa vyznačovala vysokým podielom predproduktívnej zložky a nízkym zastúpením obyvateľstva v poproduktívnom veku. V r. 2001 sa znižuje absolútne aj relatívne počet osôb v predproduktívnom veku, rýchlo narastá počet obyvateľov v produktívnom veku a narastá taktiež počet a podiel osôb v poproduktívnom veku. Tento trend signalizuje zhoršovanie skladby vekovej štruktúry obyvateľstva v budúcich rokoch, čo bude znamenať znižujúce sa prirodzené prírastky obyvateľstva. Veková štruktúra obyvateľstva mesta Dunajská Streda mala a má v porovnaní s okresným priemerom priaznivejšiu skladbu. V r.1991 mala vysoký podiel predproduktívnej zložky a veľmi nízky podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. V r.2001 klesá počet aj podiel osôb v predproduktívnom veku a narastá počet a podiel osôb v poproduktívnom veku. Významné je zvýšenie podielu v produktívnom veku. V súčasnosti je skladba vekovej štruktúry obyvateľov mesta Dunajská Streda priaznivá, čo sa prejavilo aj vo vysokých hodnotách prirodzených prírastkov v r.1993 - 2000. Napriek tomu skladba vekovej štruktúry obyvateľov mesta Dunajská Streda má v sebe zašifrované tendencie k znižovaniu prirodzených prírastkov obyvateľstva a k starnutiu obyvateľstva. Očakáva sa prechod osôb z produktívneho veku do poproduktívneho veku, čo by malo vykompenzovať vyššie zastúpenie predproduktívnej zložky.

Nezamestnanosť

Nový fenomén ekonomických procesov, ktorý bezprostredne ovplyvňuje aj ekonomické zapojenie obyvateľstva do hospodárskeho života je nezamestnanosť.

stav k 31.12.	1999	2000	2001	2002
EN celkom	2626	2606	2317	2084
EN muži	1306	1 317	1199	1050
EN ženy	1320	1289	1 118	1034

V meste Dunajská Streda podľa údajov NÚP vidíme pokles počtu evidovaných nezamestnaných na 2084 osôb v roku 2002. V okrese Dunajská Streda bolo v októbri 2003 7.411 evidovaných nezamestnaných, miera nezamestnanosti mala hodnotu 10,41 %, počet voľných miest bolo 155.

Podľa údajov zo Sčítania obyvateľov, domova bytov 2001 prevládal v meste podiel zamestnaných v terciérnej sfére 42,15%, na druhom mieste v sekundárnej sfére 23,68%.

3.2 Sídla

Dunajská Streda je v súčasnosti administratívnym, hospodárskym a kultúrnym strediskom Žitného ostrova medzi Dunajom a Malým Dunajom. Je strediskom cestovného ruchu. Mesto tvoria tri časti: Dunajská Streda, Malé Blahovo, Mliečany.

V širšom sledovanom území je charakteristické rozptýlené vidiecke osídlenie reprezentované sídlami nižších veľkostných kategórií, väčšinou do 1000 obyvateľov. Vidiecke osídlenie zaznamenáva pokles počtu obyvateľov.

3.3. Priemyselná výroba

Okres Dunajská Streda je charakteristický rôznorodosťou a nevyrovnanou koncentráciou priemyselných podnikov. V okrese neexistuje ani jeden stredne veľký priemyselný podnik, ktorý by zamestnával viac ako 400 zamestnancov. Tento stav sa odráža v nízkej výkonnosti priemyslu a vo vysokej nezamestnanosti. V štruktúre priemyslu má v okrese dominantné postavenie potravinársky priemysel, ktorý zamestnáva viac ako 80% zamestnancov v priemysle, z ďalších priemyselných odvetví je zastúpený strojársky priemysel a drevovýroba.

V priemyselnom centre Dunajská Streda je cukrovar Eastern Sugar, mäsokombinát Tauris Danubius. Strojársku výrobu reprezentujú nasledujúce podniky: Rerosa, s. r.o, Wertheim Element, s. r.o., Wertheim Kovo, s. r.o., Wertheim Safes Ltd., s. r.o. a ďalšie menšie podniky, ktoré sa zaoberajú výrobou plastových okien a výrobou nábytku.

3.4 Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárska produkcia v okrese Dunajská Streda je pomerne pestrá, má v tomto území priaznivé podmienky a dlhú tradíciu.

Na Žitnom ostrove sa pestujú teplomilné plodiny ako napr. kukurica, pšenica, cukrová repa, slnečnica, repka olejka, rôzne druhy ovocia a zeleniny. Živočíšna výroba je zameraná na koncentrovaný chov ošípaných, hydiny a hovädzieho dobytku.

3.5. Lesy

Keďže územie je veľmi úrodné, najväčšie plochy boli premenené na polia a zachovalo sa len veľmi málo lesov a lúk. Popri Dunaji sa vyskytujú lužné lesy, v ktorých rastie napr. topol biely, topol čierny, brest väz, rôzne druhy vŕby, jelša lepkavá. V krovinnom a bylinnom poschodí môžeme nájsť žihľavu dvojdomú, lipkavca obyčajného, ostružinu, svíba krvavého a bazu čiernu. Len v týchto lesoch sa vyskytuje liana vinič lesný a hloh čierny. Taktiež tu môžeme nájsť panónske dubové sucholesy s dubom letným, javorom poľným, brestom, drienom a inými druhmi v bylinnom poschodí, ako napr. kamienka modropurpurová, konvalinka dubová.

Ramená Dunaja a kanály, ktoré popretkávajú Žitný Ostrov majú veľmi bohatú vegetáciu. Spomedzi chránených druhov rastlín sa tu vyskytuje lekno biele, leknovec štítnatý a ďalšie.

Z hľadiska lesného hospodárstva možno konštatovať, že v priamo dotknutom území sa lesné porasty nevyskytujú.

Charakter malých zalesnených území zastupujú parky v okolitých obciach okresu, ktoré sú chránené v rôznom stupni ochrany podľa ich významnosti.

3.6. Nelesná drevinná vegetácia

Nelesná drevinná vegetácia predstavuje všetky stromy a kroviny, ktoré nevytvárajú súvislý porast a nie sú na lesnom pôdnom fonde. Môžeme ich identifikovať ako v intraviláne, tak aj v extraviláne sídla ako zeleň líniovú, plošnú a bodovú.

V riešenom území je zastúpená prevažne líniovou a bodovou formou. Sú to vegetačné línie pozdĺž poľnohospodárskych účelových komunikácií, poľnohospodárskych areálov, odvodňovacích kanálov. Drevinnú skladbu tvoria najmä topoľ domáci, agát biely, javor poľný, jaseň obyčajný. Vtrúsený dub letný, dub zimný, javor mliečny, jelša lepkavá. Z krovia je to najmä baza čierna, svíb krvavý, vtáčí zob, bršlen bradavičnatý, trnka obyčajná.

3.7. Doprava

Dunajská Streda je napojená cestou E 575 na medzinárodnú diaľničnú sieť. Mestom prechádzajú dopravné trasy na Galantu a Bratislavu. Ostatné cesty majú lokálny charakter a spĺňajú doplnkovú a prípojnú funkciu na cesty vyšších tried.

▪ *Cestná doprava*

Mesto Dunajská Streda je sídlo okresu a svojou polohou sa nachádza mimo hlavných dopravných koridorov medzinárodného významu ako aj mimo siete diaľnic a rýchlostných komunikácií. Od krajského mesta Trnava je vzdialené cestnou dopravou 66 km, od hlavného mesta 51 km. Najbližší prístup na diaľnicu D1 je do Bratislavy, druhý na križovatku D1 pri Trnave. Mesto je napojené na európsky ťah E575, ktorý tvorí št. cesta I/63.

▪ *Železničná doprava*

Mesto sa nachádza na železničnej trati č. 131, ktorá je zaradená do medzi trate nadregionálneho významu. Má napojenie na Bratislavu (42 km), nemá priame napojenie na krajské mesto Trnava.

▪

▪ *Letecká doprava*

Možnosť napojenia na medzinárodné letisko Gen. M. R. Štefánika v Bratislave – Ivanka.

▪ *Vodná doprava*

Naviazanosť na medzinárodnú vodnú cestu Dunaj s prístavmi v Bratislave Pálenisku (51 km) a v Komárne (59 km).

3.8. Technická infraštruktúra

Zásobovanie vodou

Sídlný útvar Dunajská Streda je pitnou a úžitkovou vodou zásobovaný skupinovým vodovodom spolu s ďalšími obcami. Hlavné zdroje vodovodného systému tvoria studne na Kračanskej ceste a na Malodvorníckej ceste. Sumárna výdatnosť studní činí $QV = 430 \text{ l s}^{-1}$, z čoho doporučovaný odber je v množstve 425 l s^{-1} .

Kanalizácia

Sídlný útvar Dunajská Streda je situovaný v strede Žitného ostrova. Pôvodná kanalizačná sieť bola budovaná v roku 1963. Rozšírenie kanalizačnej siete bolo v dôsledku rozvoja priemyselnej a bytovej výstavby až do r. 2000, dobudovala sa terajšia

kanalizačná sústava, ktorá je jednotná. S výstavbou úplnej mestskej ČOV sa začalo v r. 1989, pričom v r. 2002-2003 celá prešla rekonštrukciou a zvýšila sa jej účinnosť. V súčasnosti je jej kapacita 21 000m³/d, t.j. ČOV je dimenzovaná na 85 000 ekv. obyvateľov. Ako recipient odľahčených, resp. odpadových vôd je kanál S VII s prietokom $Q\ 355 = 1,378\text{m}^3\text{s}^{-1}$. Na kanalizáciu je napojených 17 735 domácností, objekty obč. a techn. vybavenosti, výrobné a nevýrobné aktivity organizácií a podnikateľských subjektov.

Zásobovanie elektrickou energiou

Mesto Dunajská streda je zásobované elektrickou energiou prostredníctvom TR 110/22 kV Dunajská Streda. TS Dunajská Streda je napojená na VVN sieť prostredníctvom vedení

- 2x110 kV Križovany n/D- Dunajská Streda (číslo vedení 8876, 8877)
- 2x110 kV Podunajské Biskupice-Dunajská Streda (číslo vedení 8899, 8204)
- 2x110 kV Komáron-Dunajská Streda (číslo vedení 8875, 8790)
- 2x110 kV Gabčíkovo-Dunajská Streda (číslo vedení 8873, 8874)

Zásobovanie plynom

Zásobovanie zemným plynom na území mesta Dunajská Streda zabezpečuje SPP, a.s. Bratislava od r. 1979. Jediným zdrojom pre zásobovanie obyvateľstva je vysokotlaký plynovod /VTL/ DN 300 PN 4,0 MPa, ktorého trasa vedie južne od mesta. Regulácia VTL pretlaku plynu na STL pretlak je zabezpečená 3 regulačnými stanicami /RS/.

Zásobovanie teplotou

Mesto Dunajská Streda má teplo-technické zariadenia, ktoré vytvárajú dobré podmienky na zabezpečenie súčasných potrieb ako aj rozvoj. Súčasná výroba tepla pre vykurovanie a technologické účely je založená hlavne na spaľovaní zemného plynu, v malej miere sa používajú vykurovacie oleje a tuhé palivá.

Telekomunikačná sieť

Telekomunikačná sieť je budovaná ako viacúrovňová. Cez mesto prechádza tak klasický kábel ako aj optický diaľkový kábel Bratislava – Komárno, je pripravená druhá vetva optického kábla po trase Šamorín-Štvrtok na Ostrove-Dunajská Streda. Tým je zabezpečené spojenie HOST ústredne v Dunajskej Strede s vonkajšími ústredňami.

3.8. Služby

Služby sú na úrovni typickej vidieckej vybavenosti sídiel.

- administratívne zariadenia zabezpečujú fungovanie sídla - obecný a mestský úrad, pošta a pod.)
 - zdravotnícke zariadenia zabezpečujú zdravotnícke služby pre obyvateľov – nemocnica s poliklinikou v Dunajskej Strede
 - školské zariadenia – materské školy, základné školy, stredné a špeciálne školy
 - kultúrno-vzdelávacie zariadenia slúžia na uspokojovanie rozvojových potrieb obyvateľstva – kultúrny dom, knižnica, kino, pobočka Matice slovenskej
- Kultúrna vybavenosť mestského sídla poskytuje možnosti kultúrno-spoločenského využitia obyvateľov aj okolitých vidieckych obcí, najmä v oblasti konzumnej kultúry.

- zariadenie telovýchovy a športu – kryté športové zariadenia regionálneho významu sú orientované na futbal, stolný tenis.

- maloobchodné a stravovacie zariadenia – predajne potravín, nepotravinárskeho tovaru, pohonných hmôt, zmiešaného tovaru, hotely, penzióny, reštaurácie a pod.

- rekreačné zariadenia – termálne kúpaliská

ako najvýznamnejšia aktivita cestovného ruchu sa v okrese Dunajská Streda uplatňuje kúpanie, a to na termálnych kúpaliskách, napr. Dunajská Streda, Veľký Meder, Gabčíkovo, Topoľníky.

Dotknuté mesto Dunajská Streda má výborné predpoklady pre rekreáciu pri vode, pre vodné športy a vodnú turistiku, pre cykloturistiku a kúpeľníctvo, nevhodné sú tu podmienky pre zimné športy.

3.10. 1 História obce - ochrana kultúrneho dedičstva

Mesto Dunajská Streda vyrástlo na mieste starodávnej usadlosti ležiacej v srdci Žitného ostrova. Najstaršie osídlenie pochádza z bronzovej doby a stopy tu zanechali i stáročia z čias rímskej nadvlády a sťahovania národov.

Usadlosť nachádzajúcu sa na území dnešného okresného mesta Dunajská Streda dokazujú nálezy z doby kamennej, bronzovej a artefakty z 1. storočia nášho letopočtu nájdené na štrkoviskách v chotári mesta: je to brúsená kamenná sekera, bronzový náramok, hroty kopijí a náušnice z medi, hlinená misa a dve rímske spony. Pôvodná usadlosť bola svojou polohou miestom s čulým obchodným ruchom, pretože ležala na križovatke obchodných ciest a karaván. Takou bola, resp. mohla byť aj rímska usadlosť na území dnešného mesta, ktorá ležala neďaleko frekventovanej cesty, pretínajúcej územie Carnunta-Brigetia, vedúcej smerom do usadlosti zvanej Anduatiun nachádzajúcej sa neďaleko dnešného Kolárova. Ranostredoveké dejiny mesta sú žiaľ veľmi hmlisté, pretože z tohto obdobia sa o meste nezachoval bezprostredný písomný prameň. Známe je len to, že v prvej polovici 9. storočia, v čase panovníka Karola Veľkého, bolo celé územie dnešného Žitného ostrova súčasťou provincie avarského kaganátu Vetvar.

Dnešné mesto Dunajská Streda vzniklo podľa mestskej kroniky r. 1874 pripojením dovtedajších samostatných častí Újfalu, Nemesszeg, Előtejed k pôvodnej časti Dunajská Streda (maď. Szerdahely). Podľa spomenutej kroniky je prvý záznam o Dunajskej Strede v listine palatína a hlavného župana Loranda z r. 1250 v podobe Zerda, ďalšie záznamy sú v listinách z r. 1254-1255 v podobe Svridahel, 1270 Zerdahel, 1283 Zerdahel, 1358 Zredahel, 1786 Serdahel, od r. 1920 Dunajská Streda.

Názov mesta motivovalo privilégium, podľa ktorého sa na území dnešného mesta mohli každú stredu usporadúvať trhy. Neskôr sa však trhový dňom stal piatok.

Darovacia listina z r. 1238, ktorou Ladislav IV daroval ostrihomskému arcibiskupovi majetok (panstvo zvané Oun, ležiace v Bratislavskej stolici a patriace dovtedy Konrádovi), obsahuje veľa dôležitých historických informácií. Spomenutý majetok sa podľa darovacej listiny nachádzal vedľa majetku ostrihomského arcibiskupstva, ktorý sa nazýval práve Zerdahel. Dunajská Streda bola teda v tom čase majetkom ostrihomského arcibiskupstva, no v neskorších listinách sa už uvádza ako kráľovský majetok.

O zložitých majetkových vzťahoch svedčí aj listina Karola Róberta, podľa ktorej Dunajská Streda a jej okolie nepatrili len kráľovi. Kráľ totiž chcel darovať majetok zvaný Pókafölde v chotári Dunajskej Stredu lipovskému komesovi majstrovi Tomášovi, no

pochyboval o tom, či má právo darovať toto územie. Vyslal preto zástupcov bratislavskej kapituly, aby na základe svedectiev dunajskostredských šľachticov zistili, či je spomenuté územie Pókafölde skutočne kráľovským majetkom a vystavili o tom adekvátny dokument, tzv. metáciu. Tento dokument z r. 1341 je vyčerpávajúcim opisom Dunajskej Stredy a jej okolia. Podľa metácie v priestore medzi Ohradami a Malými Dvorníkmi musela v tom čase ležať zaniknutá osada Chukarabonia. Osobitný význam má v dokumente aj správa o kostole sv. Juraja, prvom kostole na území dnešnej Dunajskej Stredy.

Významným obdobím ďalšieho rozvoja Dunajskej Stredy bolo 15. storočie: na základe dekrétu kráľa Žigmunda z r. 1405 sa niektoré významnejšie obce začali premieňať na mestá. Vznikali tak mestá dvojakého typu: 1. slobodné kráľovské mestá a 2. poddanské mestečká, oppidá, t.j. vidiecke sídla bez mestských výsad (Dunajská Streda, Štvrtok na Ostrove, Veľký Meder).

Prvým dokumentom svedčiacim o mestských právach Dunajskej Stredy je portálny súpis (lat. conscriptio) z r. 1574. V meste žilo v tom čase 26 poddanských rodín a 3 šľachtické rodiny, do súdnej právomoci dunajskostredského sudcu patrili v tom čase aj poddaní obce Chot, resp. Chotfalva (t. j. Čot). V tejto obci žilo v čase súpisu 10 poddanských rodín, v Novej Vsi (maď. Újfalu) patriacej tiež k Dunajskej Strede, žilo 14 poddanských rodín. Ďalší súpis pochádza z r. 1646 a podľa neho obec Čot bola už vyľudnenou a opustenou usadlosťou.

Väčšina obyvateľstva Dunajskej Stredy sa živila remeslami. Potvrďuje to súpis z r. 1646, v ktorom síce o cechoch nie sú žiadne zmienky, avšak podľa priezvisk obyvateľov možno pomerne presne určiť, aké remeslá sa v meste vyskytovali. V publikácii Pozsony vármegye sa uvádza, že v r. 1660 mali v Dunajskej Strede svoj cech obuvníci, v r. 1666 klobučníci, r. 1680 debnári. Podľa súpisu z r. 1646 mesto už nebolo kráľovským majetkom, ale patrilo bratislavskému comesovi. Táto skutočnosť sa odrazila aj na právnom postavení mesta: od r. 1600 bolo majetkom rodiny Pálffyovcov. Potomkovia Pálffyovcov boli zemepánmi obce až do r. 1848.

Prvá písomná správa o osade Nemesszeg v tej istej grafickej podobe pochádza z r. 1480. V súpise z r. 1546 sa už táto obec uvádza ako časť Dunajskej Stredy. Už z názvu obce vyplýva, že išlo o sídlo šľachtických rodín (Petényiovci, Némethovci, Thuróczyovci). Ďalšou organickou súčasťou dnešnej Dunajskej Stredy bola usadlosť Pókatelek, ktorá r. 1341 patrila liptovskému comesovi majstrovi Tomášovi. Prvá písomná správa o obci pochádza z r. 1272 v podobe Puk, ďalšie správy sú z r. 1286 Poky, 1374 Pokateleke, 1462 Wyfalu, 1574 Tot Vyfalu, 1773 Szerdahely Újfalu. Podľa portálneho súpisu z r. 1553 patrila osada rodine Kondéovcov.

Prvá písomná správa o mestskej časti Dunajskej Stredy Előtejed v podobe Eleuteied je z r. 1280, listina z r. 1808 ju uvádza v podobe Elő Tejed. Územie tejto časti patrilo rodinám Keresztesiovcov a Kálmánovcov.

V súpise z r. 1828 sa všetky mestské časti uvádzajú osobitne: Szerdahely s 87 domami a 657 obyvateľmi, Nemesszeg so 74 domami a 537 obyvateľmi, Elotejed so 47 domami a 342 obyvateľmi, Újfalu so 152 domami a 1101 obyvateľmi. Tieto štyri mestské časti boli od seba oddelené iba ulicami. Hranice medzi časťou Újfalu a Szerdahely tvorila Hlavná ulica, tiahnúca sa od východu na západ. Rad domov postavený na pravej severnej časti ulice tvorila časť Újfalu, na južnej strane sa rozprestierala časť Szerdahely. Časť Újfalu siahala až k Ružovej ulici. V tejto mestskej časti boli v 18. stor. postavené typické

zemianske domy: jednoposchodový, neskoroklasicistický, dnes už neexistujúci tzv. Biely kaštieľ rodiny Bacsákovcov, jednoposchodový Žltý kaštieľ postavený v barokovom štýle, ktorý v r. 1770 dal postaviť biskup Mikuláš Kondé (dnes sídlo Žitnoostrovného múzea), ako i ďalšie kúrie Erdődyovcov, Bíróovcov, resp. iných šľachtických rodín. Časť Nemesszeg sa rozprestierala v južnej časti. Veľkú časť ulice tvorili domy a hospodárske budovy šľachtických rodín. Na spoločnom veľkom dvore v malých obydlíach tu žilo 10-18 rodín. V tejto mestskej časti žilo a pracovalo aj najviac remeselníkov. Na mieste dnešnej Kukučínovej ulice (pôv. Vasútszoros) boli soľné jazierka s názvom Sóstó (Soľné jazero), ktoré boli v 19. stor. odvodnené. Mestská časť Előtejed bola typickou poľnohospodárskou usadlosťou. Domy pokryté trstinou a hospodárske budovy ani po druhej svetovej vojne nestratili svoj pôvodný charakter a v porovnaní s predchádzajúcimi stáročiami sa omnoho nezmenil ani životný štýl obyvateľov. jeho činnosť obnovená, avšak svoju niekdajšiu úroveň už nedosiahlo, a tak v r. 1944 kasíno definitívne zaniklo.

Veľmi obľúbenými a často navštevovanými zábavnými podnikmi boli ešte pohostinstvá Zöldfa a Dobogó, v ktorých sa taktiež usporadúvali rôzne kultúrne podujatia. Dobogó sa stalo v minulom storočí aj miestom volieb poslancov do Národného zhromaždenia. Bolo jedným z najstarších a najobľúbenejších zábavných podnikov mesta (v r. 1957 ho zbúrali).

V r. 1864 schválilo mesto svoj prvý požiarny štatút, ktorým nariadilo požiarnickú službu "šestnástim členom obuvníckeho cechu. Toto združenie sa r. 1880 premenilo na spolok s vlastnou pečaťou, na ktorej bol nápis Dunaszerdahelyi Önkéntes Tűzoltó Testület 1880 (Dunajskostredský dobrovoľnícky požiarnický spolok 1880).

V r. 1888 založil Leopold Goldstein prvú mestskú tlačiareň, ktorá existovala do r. 1938. Ďalšiu tlačiareň založil Izák Rimstein v r. 1922 a v r. 1933 i Dávid Weinberger (obidve v činnosti do r. 1939).

V r. 1957 k Dunajskej Strede administratívne pripojili ešte časť obce Lidértejed (dnes miestna časť Kútniky), v r. 1960 obce Malé Blahovo a Mliečany.

3.10.2. Kultúrne pamiatky

Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, pôvodne gotický kostol zasvätený sv. Jurajovi, bol podľa viacerých prameňov postavený v poslednej tretine 14. stor. Odborník na regionálne dejiny P. Püspöki Nagy na základe vlastných výskumov z r. 1966 posúva vznik tohto objektu na začiatok 14. stor. R.1518 bol kostol rozšírený v neskorogotickom slohu, koncom 17. stor. bol upravovaný a prestavaný a v poslednej tretine 18. stor. ho zreštaurovali v barokovom slohu. Ide o dvojloďovú stavbu s polygonálne uzavretým presbytériom, zaklenutého pruskou klenbou. Loď má valenú klenbu so štukovo orámovanými lunetami. Bočná neskorogotická loď je zaklenutá rebrovou klenbou, ktorá dosadá na kalichovité a prstencovité konzoly. Pristavaná sakristia má krížovú hrebienkovú klenbu. Prestavaná veža krytá ihlanom má prístavok točitého schodišťa s neskorogotickým otvorom. V presbytériu sa nachádza stredoveká nástenná maľba sv. Mikuláša biskupa a na južnej fasáde je maľba Kalvárie z konca 14. stor. zreštaurovaná r. 1995. Hlavný oltár s barokovou stĺpovou architektúrou a s ústredným obrazom Nanebovzatia Panny Márie je z konca 18. stor. Bočné neskorobarokové oltáre Piety a kráľa sv. Štefana sú z konca 18. stor. Barokovo-klasicistická kazateľnica a spovedeľnica sú z konca 18. stor., krstiteľnica s malou

plastikou Kristovho krstu je z polovice 18. stor. Ostatné vnútorné zariadenie je z konca 19. stor. Do kostola sa vchádza dvoma otvorenými arkádami. Okná sú polkruhové, uzavreté, chór je stavaný samostatne, presbytérium má zvonku oporné piliere. Veža je prestavaná a má nárožnú pasáž. Vstupný portál je na juhozápadnej bočnej strane kostola a má pásovú šambránu a voluty. Veža má gotické okno a špirálovitý prístavok má neskorogotický otvor. Podvezie je klenuté krížovou rebrovou a dvojitou žľabovitou gotickou klenbou. Strecha je sedlová, škridlicová. Na fasáde s opornými piliermi sa našli detaily gotickej nástennej maľby. K objektu patria aj neskorobarokové plastiky sv. Mikuláša (z r. 1788), Najsvätejšej Trojice (z r. 1777) a Panny Márie (z konca 19. stor.). I keď objekt za stáročia viackrát upravovali, zachoval si pôvodný charakter a je vzorom neskorogotickej sakrálnej architektúry. V blízkosti stredovekého rímskokatolíckeho kostola vzniklo trhové námestie, ktoré dodnes ostalo ústredným priestorom sídliskového celku.

Evanjelický kostol bol postavený v r. 1883 v neogotickom štýle. Je to sieňová stavba s polkruhovitým uzáverom, zakrytým polkupolou. Loď má rovný strop, fasáda je členená pilastrami, veža je mierne prestavaná a situovaná do štítového priečelia, zakončeného oblúčkovým vlysom a postrannými vežičkami. Neoklasicistický oltár je z r. 1933, krstiteľnica je z r. 1883 a organ z r. 1903.

Synagóga izraelitov bol dokončený koncom rokov 1860. Jeho západnú stranu členili tri brány, pre ženy boli k dispozícii dve galérie, podlaha bola vyhotovená z mramoru, okná so zakladaním z farebného skla. V roku 1945 dostal kostol bombový zásah. Taký istý osud postihol aj nemesszegský – v roku 1927 počas “veľkého sporu” vybudovaný **synagóga - Ádász Jisráel**. Je pravda, že tento bol po vojne obnovený, ale neskorší odchod zlomkov židovskej komunity, ktorá sa do mesta po vojne vrátila, a ľahostajnosť k osudu týchto budov spôsobila, že obidve spustli, a v období medzi 1950-53 (o tom sú nám k dispozícii rozdielne údaje) boli s konečnou platnosťou zbúrané.

Dnes už len pamätník, odhalený 23. októbra 1991, pripomína niekdajšiu židovskú časť mesta, skoro tritisíc židovských obetí z mesta a jeho okolia v období hrôzy.

Žltý kaštieľ začali stavať na začiatku 18. stor. a stavbu dokončili r. 1770. Pôvodný barokový sloh kaštieľa bol začiatkom 19. stor. upravený v klasicistickom slohu. Je to dvojpodlažná obdĺžnikovitá budova so stredným trojosovým rizalitom, členený pilastrami a zakončený vykrojeným štítom. Na rizalite sú vertikálne pilastre s kompozitnou jónskou hlavicou a mušľou. V rizalite taktiež na bočných stranách sú tri okenné osi. Pilastre nesú kladie, nad kladím je nástavec s erbom v strede a so štukovou ornamentikou. Okná sú od seba oddelené lizénami a majú v supraporte a v parapete rímsu, pod nimi je štukový obrazec. Nadokenné rímasy na rizalite sú prehýbané. Fasáda je členená lizénovým rámom a kordónovou rímso. Na prvom poschodí nad oknami je štuková ornamentika. Miestnosti na prízemí sú zaklenuté fabiónovým stropom, miestnosti na poschodí sú zdobené štukovou ornamentikou s okrajom. Na prízemí a na prvom poschodí sú podkasané lunety, nárožia sú bosované. Portál je segmentovo ukončený kamenným ostením a pásovou šambránou. Strecha je valbová, škridlicová. Pri kaštieli je ďalšia budova s podobnou fasádou. Hlavným a výrazným prostriedkom tohto druhu kaštieľov je prestavba v klasicistickom slohu. V rokoch 1970-1972 do objektu presťahovali

Žitnoostrovné múzeum, ktoré bolo v r. 1964-1970 umiestnené vo významnom dunajskostredskom historickom objekte, a to v tzv. Bielom kaštieli. Biely kaštieľ bol postavený v duchu romantických stavieb z konca 19. stor v neskoroklasicistickom slohu. Bola to dvojpodlažná stavba so stredným rizalitom zakončeným tympanónom, v ktorom bol erb. Fasáda bola členená lizénovým rámom, zakončená podstrešnou rímsou so zuborezom. V miestnostiach boli rovné stropy so štukovou ornamentikou. Po presťahovaní múzea budovu zbúrali.

4. Súčasný stav kvality životného prostredia, vrátane zdravia

Súčasný stav kvality životného prostredia hodnoteného územia je predovšetkým výsledkom prírodných podmienok a civilizačných vplyvov.

Aktuálna environmentálna regionalizácia SR diferencuje územie Slovenska do 5 stupňov z hľadiska stavu životného prostredia:

1. prostredie vysokej úrovne
2. prostredie vyhovujúce
3. prostredie mierne narušené
4. prostredie narušené
5. prostredie silne narušené

Katastrálne územie Dunajskej Stredy disponuje priemyslovo - poľnohospodárskym a rekreačným potenciálom. Stav kvality životného prostredia je podmienený dlhodobou pretrvávajúcou exploataciou prírodných zdrojov, pomerne významným znečisťovaním ovzdušia, vody a pôdy. Do prostredia sa v dôsledku nedomyslených socio-ekonomických aktivít dostávajú mnohé cudzorodé látky, ktoré prenikajú potravinového reťazca. To má nepriaznivý vplyv na vek a zdravie ľudí, ako aj na genofond hospodársky významných i voľne žijúcich druhov rastlín a živočíchov i na ekosystémy.

Podľa úrovne životného prostredia sa radí priestor riešeného územia do tretej triedy, t.j. prostredie narušené.

Územný priemet faktorov, negatívne pôsobiach na ekologickú stabilitu, jasne definuje toto územie ako územie s výraznou celoplošnou exploataciou poľnohospodárskej pôdy a intenzívnou veternou eróziou.

Na ekologickú stabilitu územia výrazne pôsobí veľkoplošná exploatacia poľnohospodárskej pôdy s intenzívnou veternou eróziou. Nepriaznivo na ekologickú stabilitu územia pôsobí vysoký stupeň odlesnenia, ako i likvidácia takmer všetkých zvyškov prirodzených ekosystémov, ktoré zabezpečovali ekologicky vyvážený stav životného prostredia.

Podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR sa územie radí medzi diverzifikované, degradované až devastované celky a oblasti.

K najväčším zdrojom znečistenia v záujmovom území možno zaradiť:

- poľnohospodársku činnosť

Záujmové územie a jeho okolie je intenzívne poľnohospodársky využívané. V historickom časovom slede boli najprv pôvodné lesy premenené na trvalé trávne porasty a polia. Postupne sa zväčšovala výmera jednotlivých polí i celkové zastúpenie ornej pôdy na úkor lesných porastov, trvalých trávnych porastov a v neposlednej miere na úkor mokradí.

- urbanizačné procesy

Výrazné sústredenie obyvateľstva v mestských sídlach bolo počas dlhého obdobia pre kapacity komunálnej infraštruktúry neúnosné. Išlo o nedostatočné technológie čistenia odpadových vôd, koncentrácia dopravy s emisnou i hlukovou záťažou, nevhodné odpadové hospodárstvo a pod. Vo vidieckych sídlach bola najväčším problémom dlhodobá nečinnosť v oblasti čistenia odpadových vôd.

V súčasnosti je intenzita daných činností – najmä poľnohospodárstva výrazne nižšia. V celom priestore záujmového územia a jeho okolia sa tiež postupne realizujú opatrenia, ktoré dlhodobé vplyvy na životné prostredie zmierňujú. Ide hlavne o budovanie, rozširovanie resp. rekonštrukciu príslušných prvkov infraštruktúry, ktoré majú rozhodujúci význam pre kvalitu životného prostredia /plynifikácia, rozširovanie vodovodnej a kanalizačnej siete, zvyšovanie účinnosti a počtu ČOV, riadené odpadové hospodárstvo, zmeny v priemyselných technológiách.

4.1. Tvorba a ochrana ŽP

Pri ochrane a tvorbe životného prostredia v dotknutom území je primárna ochrana vody pred znečistením.

K najväčším zdrojom znečistenia v záujmovom území možno zaradiť nasledovné aktivity:

- poľnohospodársku činnosť
- miestny priemysel
- prevádzky občianskej vybavenosti
- dopravné koridory

4.2. Znečistenie ovzdušia

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky podľa zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 245/2003 Z. z. uverejňuje zoznam jednotlivých skupín zón a aglomerácií na základe výsledkov hodnotenia kvality ovzdušia.

Do 1. skupiny patria zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia jednou látkou alebo viacerými znečisťujúcimi látkami vyššia ako limitná hodnota, prípadne limitná hodnota zvýšená o medzu tolerancie. Trnavský kraj patrí do tejto skupiny úrovňou znečistenia PM_{10} a ozónu.

Druhá skupina predstavuje zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia jednou látkou alebo viacerými znečisťujúcimi látkami medzi limitnou hodnotou a limitnou hodnotou zvýšenou o medzu tolerancie. Trnavský kraj nie je zaradený do tejto skupiny.

Tretia skupiny predstavuje zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia pod limitnými hodnotami, prípadne limitná hodnota zvýšená o medzu tolerancie.

Trnavský kraj je zaradený do tejto skupiny podľa znečisťujúcich látok: oxid siričitý, oxid dusičitý, olovo, oxid uhoľnatý a benzén.

Zhodnotenie kvality ovzdušia vychádza z analýzy výsledkov meraní z automatických monitorovacích staníc. /umiestnených napr. v Bratislave/ Okrem toho bola vybraná jedna manuálna pozad'ová stanica v Topoľníkoch, ktorá patrí do Regionálnej monitorovacej siete kvality ovzdušia a chemického zloženia zrážok. Z hľadiska predmetnej oblasti môžu byť výsledky z tejto stanice považované za typické pre väčšinu analyzovaného územia.

Úroveň kvality ovzdušia je posudzovaná na základe limitných hodnôt, ktoré boli v prvom rade navrhnuté na ochranu ľudského zdravia pred hlavnými znečisťujúcimi látkami, ktoré pochádzajú z antropogénnej činnosti. Imisné limity sú zavedené pre SO₂, NO_x, TL, CO, O₃, Pb a Cd. . Najväčší úroveň znečistenia ovzdušia oxidmi dusíka je monitorovaná v blízkosti oblasti s veľmi frekventovanou dopravou. Celkové ročné emisie SO₂ z priemyselných zdrojov rapídne klesli. Príčinou sú aj spomalené ekonomické aktivity a náhrada uhlia so zemným plynom.

Emisie oxidu uhoľnatého, oxidu dusného klesli približne o jednu tretinu. Emisie zo stacionárnych zdrojov sú spojené hlavne so spaľovaním palív. Emisie závisia od typu kotlov a druhu paliva.

Poľnohospodárske aktivity – používanie umelých hnojív, pesticídov, chov dobytka sú zdrojmi metánu, čpavku a oxidu dusného. Tieto emisie prispievajú k acidifikácii, eutrofizácii a globálnemu otepľovaniu. .

Cestná a mimocestná doprava je dôležitým zdrojom emisií CO, NO_x

Pri hodnotení zdrojov znečistenia ovzdušia treba uvažovať aj s exhalátmi z dopravy. Jedným z nepriaznivých prvkov s ekologickým dopadom v území je smerovanie dopravy cez potenciálne rekreačné a vodohospodárske oblasti v trase Dunajská Streda – Bratislava.

Na území mesta Dunajská Streda je evidovaný len jeden veľký zdroj znečisťovania ovzdušia Eastern Sugar Slovensko, a.s. Dunajská Streda.

Regióny okolo južnej časti Slovenska sú stredne osídlené s výnimkou niekoľkých miest Bratislava, Komárno, Dunajská Streda, Senec, väčšia časť populácie žije na vidieku. Ekonomické aktivity sú prevažne poľnohospodárske, rastlinná a živočíšna výroba. V okrese je niekoľko veľkých bodových zdrojov.

Územie okresu Dunajská Streda z hľadiska čistoty ovzdušia sa radí k územiám s relatívne málo znečisteným ovzduším. Vyplýva to predovšetkým zo skutočnosti, že v okrese je malé zastúpenie priemyslu s výraznejšími zdrojmi znečisťovania ovzdušia.

Tabuľka č. 7: Množstvá vypustených emisií zo zdrojov znečisťovania v okrese Dunajská Streda za obdobie 1992 – 2001 t/rok

Emisie	1992	1994	1995	1998	1999	2000	2001
TZL	215	237,2	780	576	600	73,981	80,591
SO ₂	1500	1597,2	2038	1238	1599	582,668	779,69
NO _x	353	351,4	546	363	413	144,677	177,889
CO	170	248,3	1549	1167	1177	149,049	131,157

Zdroj: Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečistení v SR

K istému poklesu množstiev vypúšťaných emisií v rokoch 1992-2001 došlo jednak obmedzením, resp. odstavením niektorých výrobných prevádzok, plynofikáciou prevádzok a zmenou palivovej základne.

Súčasný znečisťovanie ovzdušia v záujmovom území mimo intravilánu zodpovedá bežnému stredoeurópskemu pozadiu. Koncentrácie hlavných škodlivín sú hlboko pod imisnými limitmi aj pod kritickými úrovňami pre vegetáciu.

Vývoj emisií hlavných znečisťujúcich látok je od roku 2000 sledovaný prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorá sa spracováva za jednotlivé okresy na príslušných obvodných úradoch. NEIS rozlišuje veľké a stredné zdroje znečisťovania ovzdušia a predajcov palív. Malé zdroje znečisťovania ovzdušia evidujú jednotlivé mestské a obecné úrady.

Záujmové územie má priaznivé klimatické a mikroklimatické podmienky, je dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

4.3. Zaťaženie územia hlukom

Podľa monitoringu zaťaženia obyvateľstva hlukom Štátnym zdravotným ústavom Slovenskej republiky v meste Dunajská Streda možno vyčleniť nasledujúce hlukové hladiny:

Hlukové hladiny

Intenzita hluku	Percentuálny podiel
> 55 dBA	46,4
> 60 dBA	31,4
> 65 dBA	17,9
> 70 dBA	2,9
> 75 dBA	-
nestanovená	1,4

Zdroj: Štátny zdravotný ústav SR, 2001

Hluková hladina 65 dB (A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém. Najvyššie povolené hladiny vonkajšieho hluku z dopravy sú podľa vyhlášky MZ SR č. 14/1977 Zb. určené súčtom základnej hladiny hluku a korekcií povolených pre dané využitie územia.

územie s prevahou bývania	LA eq = 55 dB(A)
územie s prevahou športovo – rekreačných aktivít	LA eq = 45 dB(A)
územie s prevahou zdravotníckej vybavenosti	LA eq = 40 dB(A)

Hlavnými zdrojmi hluku v riešenom území je doprava, ide najmä o automobilovú dopravu pozdĺž komunikačnej osi Bratislava – Dunajská Streda s pokračovaním na Komárno. Zrealizovaním obchvatu E 575 prišlo k odbremeneniu zmieňovaného ťahu, ale napriek

tomu vplyv hluku z dopravy na intravilán mesta je najväčší zo zmieňovanej komunikácie. Intenzita sa v tesnej blízkosti komunikácie pohybuje na úrovni 60-65 dB.

Hladiny hluku železničnej dopravy dosahujú pomerne vysoké hodnoty v dôsledku súčasných zlých akustických parametrov vlakových súprav a zlého technického riešenia koľajového systému. Základné ekvivalentné hladiny hluku nad 70 dB (A) sú prekročené v celom úseku riešeného územia trate Bratislava – Dunajská Streda.

Nakoľko v tesnej blízkosti koľajiska nie sú situované veľké obytné zóny a trať je v značnej miere vedená priemyselným areálom, vplyv železničnej dopravy nie je nutné považovať za významný negatívny faktor prostredia.

4.4. Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Hodnotenie kvality povrchových vôd na Slovensku vychádza z klasifikácie vody podľa STN 75 7221, na základe ktorej sú vody zaraďované do piatich tried:

- veľmi čistá voda
- čistá voda
- znečistená voda
- silne znečistená voda
- veľmi silne znečistená voda

Sledované ukazovatele znečistenia povrchových vôd sú začlenené do ôsmich skupín:

A – kyslíkový režim

B – základné fyzikálno-chemické ukazovatele

C – nutrienty

D – biologické ukazovatele

E – mikrobiologické ukazovatele

F – mikropolutanty

G – toxicita

H – rádioaktivita

Ďalším spôsobom hodnotenia kvality vody je hodnotenie bilančného stavu, ktoré spočíva v porovnaní skutočných hodnôt vybraných ukazovateľov kvality vody s limitovanými hodnotami prípustného znečistenia, určenými NV SR č. 242/1993 Z.z. Bilančný stav je hodnotený tromi stupňami:

A – priaznivý	$BS > 1,1$
B – napätý	$0,9 < BS < 1,1$
C – pasívny	$0,9 > BS$

Kvalita vody v tokoch je výrazne ovplyvňovaná priamym vypúšťaním odpadových vôd a nepriamo geologickými a pedologickými podmienkami spojenými s eróznou činnosťou, únikmi vody znečisťujúcich látok z poľnohospodárstva a priemyselných objektov, ako aj z neodkanalizovaných území.

V skupine ukazovateľov kyslíkového režimu (A) zodpovedá kvalita v mieste odberu kanál Gabčíkovo – Topoľníky III. Trieď kvality, pričom určujúcim je rozpustený kyslík.

V skupine základných fyzikálno – chemických ukazovateľov (B) bola kvalita vody zodpovedajúca II-III triede kvality. Triedu určujúcimi sú prevažne hodnoty koncentrácií celkového železa, mangánu, merná vodivosť a rozpustné látky v skupine nutrientov (C) zodpovedá kvalita vody IV. triede čistoty.

Možno konštatovať, že priamo v riešenom území sa žiadne povrchové vody prirodzeného pôvodu prakticky nevyskytujú. Ide o umelo vytvorený bohato vetvený systém kanálov, ktorý pretkáva záujmové územie. Západnou časťou k.ú. Dunajská Streda a k.ú. Mliečany preteká jedna z vetiev, ktorá je zaústená do kanálu Dobrohošť – Kračany a neskôr odvedená do Dunaja. Touto vetvou je zabezpečené i zvedenie prečistených odpadových vôd z podniku Eastern Sugar Slovensko a.s.

Prechodné zhoršenie kvality vody v toku je v čase repnej kampane vplyvom zvýšenia množstiev znečisťujúcich látok v podniku Eastern Sugar Slovensko a.s. Odpadové vody z mestskej kanalizácie sú odvedené a prečistené v ČOV v Kútnikoch a následne zaústené do kanála Gabčíkovo – Topoľníky. Z toho dôvodu charakterizujeme povrchové toky odberovým miestom kanál Gabčíkovo – Topoľníky, čiastkové povodie Malý Dunaj. Jednotlivé charakteristiky sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

	rok 1999	rok 2000	Charakt. hodnoty
BSK5	2,59	4,07	<3
CHSKCr	7,44	9,55	<5
Rozp. Látky	423	431	
Dusič. Dusík	2,806	2,343	
Sírany	65,03	68,52	<80
Koliformné baktérie	80	282	<1,0
NELUV	0,05	0,052	<0,02

Zdroj: SHMÚ 2001

V riešenom území sa nachádzajú i bohaté ložiská termálnych vôd. Na území mesta je aktívny vrt v areáli bývalého závodu Agrofrigor, využívaný na temperovanie skleníkového hospodárstva ako aj pre účely termálneho kúpaliska a rekreačného areálu.

K znečisťovaniu podzemných vôd poľnohospodárskou výrobou dochádzalo v uplynulom období v dôsledku aplikácie veľkých objemov priemyselných hnojív a pesticídnych látok. V súčasnosti sa podarilo eliminovať tento jav obmedzením množstiev aplikovaných látok a zavedením nových postupov hospodárenia. Obdobne znečistenie vplyvom živočíšnej výroby je minimalizované z dôvodu prakticky jej zlikvidovania v riešenom území.

V záujmovom území Dunajská Streda medzi najvýznamnejších znečisťovateľov vôd patria predovšetkým podniky Eastern Sugar a.s., Terapref a.s., Tauris Danubius, a.s. Sumár znečistenia vo vypúšťaných odpadových vodách verejnou kanalizáciou SÚ

Dunajská Streda mal v r. 2000 v rozhodujúcich ukazovateľoch hodnoty uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ	Koncentrácia [mg/l]	Ročná bilancia [tp]
BSK ₅	104,13	616,2
CHSK	193,51	1 145,1
NLsuš	148,08	876,3
NH ₄	13,24	78,3
Pcelk	1,94	11,5

Z najvýznamnejších znečisťovateľov povrchových vôd majú vybudovanú vlastnú čistiareň odpadových vôd len spoločnosti Eastern Sugar, a.s. Dunajská Streda a Tauris Danubius, a.s. Dunajská Streda, ktorej čistiareň však nie je v prevádzke.

Prívalové, t.j. dažďové vody sa prečerpávajú do dažďových nádrží, kde dochádza k usadeniu hrubých nečistôt (mechanické čistenie) a následnému vypúšťaniu do kanála SVII.

Odpadové vody z prevádzky Eastern Sugar, a.s. Dunajská Streda sú odvádzané po vyčistení vo vlastnej čistiarni odpadových vôd výtlačným potrubím priamo do kanála SII. Dážďové vody sú vypúšťané do Líščieho kanála.

V súčasnosti sú k dispozícii objektívne informácie o stave prostredia len v spoločnosti Eastern Sugar, a.s. Dunajská Streda. V ostatných podnikoch, ktoré sú možnými zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd nie je známa úroveň kontaminácie vplyvom výrobných a súvisiacich činností (pôda, podzemné vody, povrch objektov, zvyškové znečistenia). Taktiež nie sú známe úrovne znečistenia v území spôsobené týmito a vzdialenejšími výrobnými prevádzkami (sekundárna prašnosť, kontaminácia pôdy a zvyškové znečistenie do povrchových a podzemných vôd, prenosy do potravinového reťazca, identifikácia a inventarizácia toxicity bodových a maloplošných zdrojov).

Prevažná časť okresu Dunajská Streda patrí k chránenej oblasti prirodzenej akumulácie vôd Žitného ostrova.

Znečisťovanie povrchových a podzemných vôd Žitného ostrova je problém veľmi zložitý. Primárne znečistenie je veľmi rôznorodé a má svoj pôvod v antropogénnej činnosti v celom povodí Dunaja. Znečistenie podzemných vôd zo zdrojov na území Žitného ostrova je sekundárne a jeho intenzita výrazne stúpa so vzdialenosťou od recipientu, najmä však v povrchovej zóne.

Nedávnej minulosti sa na znečisťovaní najviac podieľali miestne zdroje znečistenia z poľnohospodárskej činnosti, ako sú plošná aplikácia organických a anorganických hnojív, koncentrované poľnohospodárske strediská, skládky pesticídov, priemyselných a organických hnojív, kompostu, siláže a pod. Poľnohospodárske dvory produkujú aj znečistenie olejovými látkami a pohonnými hmotami strojového parku. V súvislosti so zmenenými ekonomickými podmienkami dnes pôsobí tento faktor v zmiernenej intenzite. Režim podzemnej vody Žitného ostrova súvisí s režimom hlavného toku Dunaja a sústavami jeho ramien, Malým Dunajom, s prítokmi podzemnej vody z pridružených oblastí, so zrážkami, výparom i antropogénnymi vplyvmi. Dominujúca je napájacia funkcia Dunaja.

Celkove však v posledných rokoch došlo k výraznému zlepšeniu kvality vody v Dunaji a napriek pretrvávajúcej situácii so zdrojmi znečistenia v záujmovej oblasti a určitým

krátkodobým trendom zhoršovania kvality podzemnej vody možno povrchové a podzemné vody považovať pre využívané účely v podstate za kvalitné.

Voda Dunaja je charakterizovaná ako nízko mineralizovaná, výrazne typu kalcium-bikarbonátového typu. Voda Malého Dunaja je rovnakého typu, obsah kontaminantov je však v priemer oveľa vyšší.

Tabuľka č. 8: **Kvalita vody Malého Dunaja v Bratislave v rokoch 2002 – 2003**

Mapové číslo	Tok – miesto odberu	Riečny km	Počet meraní	Skupiny ukazovateľov						
				A	B	C	D	E	F	H
D33	Malý Dunaj - Jelka	81,5	24	II	II	V	V	IV	IV	
D46	Kanáľ Gabčíkovo – Topoľníky - Kútники	10,4	23	IV	III	IV	IV	V	III	

Výsvetlivky:

A – kyslíkový režim, B – základné fyzikálno -chemické ukazovatele, C – nutrienty, D – biologické ukazovatele, E – mikrobiologické ukazovatele, F – mikropolutanty /anorganické, organické/, H - radioaktivita

Z hľadiska ohrozenia životného prostredia človeka má znečistenie podzemných vôd nielen v záujmovom území, ale na celom Žitnom ostrove rozhodujúci význam, keďže ide o najväčšiu zásobáreň vôd s množstvom využívaných vodných zdrojov. Dnešný vplyv poľnohospodárstva na kvalitu podzemných vôd zďaleka nedosahuje úroveň spred cca 15 rokov. Veľkoplošné znečistenie však stále pretrváva a prejavuje sa buď lokálne – nadlimitným obsahom niektorých ukazovateľov, alebo celoplošne – trvalo zvýšenými hodnotami koncentrácie jednotlivých chemických znečisťovateľov. Toto znečistenie postihuje najmä vrchné vrstvy podzemných vôd, čo núti k využívaniu prdovšetkým hlbších vrstiev pre účely zásobovania pitnou vodou. Na lokálnu kvalitu podzemných vôd v záujmovom území vplýva aj nevyhovujúce odvádzanie odpadových vôd z niektorých sídiel alebo objektov.

4.5. Kontaminácia horninového prostredia

Ku kontaminácii horninového prostredia môže dôjsť cez vzduch, vodu, odpadov.

Prevažne vzdušnou cestou sa kontaminuje pôda exhalátmi spaľovacích motorov.

Z automobilového benzínu sa kontaminuje najmä olovom a zo všetkých palív najmä uhlíkovodíkmi.

Kontaminácia pôdy vodou sa vyskytuje najmä ako následok používania povrchovej vody na zavlažovanie. Väčšina látok ktoré sa nachádzajú vo vode sa zachytí v pôde.

Neriadené divoké skládky ohrozujú pôdu bezprostredne v ich okolí.

Stupeň rizika kontaminácie pôdy organickými látkami závisí od ich koncentrácie a odbúrateľnosti, prípadne aj od ich toxicity proti pôdnej mikroflóre, od druhu pôdy a od klimatických podmienok.

Najnebezpečnejšie sú ťažko rozložiteľné organické látky a zlúčeniny ťažkých kovov.

4.6. Kontaminácia pôd a pôdy ohrozené eróziou

Rozsiahla časť riešeného územia je poľnohospodársky intenzívne využívaná. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde má za následok zníženie ekologickej kvality priestorovej štruktúry krajiny a ohrozenie jej ekologickej stability. Rozsiahle plochy ornej pôdy sú postihnuté veternou eróziou.

Realizovanie poľnohospodárskych, výrobných a ťažobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo kontaminácie pôd. Keďže v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne podrobnejšie merania z tejto oblasti ich rozsah je ťažko vyjadriteľný. Potencionálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť aj čierne (príp. riadené) skládky odpadov a to na poľnohospodárskom ako aj lesnom pôdnom fonde. V okolí skládok sa môžu koncentrovať neznáme, často veľmi toxické látky.

Záujmové územie podľa monitoringu pôd SR nepatrí medzi oblasti kontaminované ťažkými kovmi, anorganickými alebo organickými polutantmi.

Pôdy záujmového územia, ktoré ležia na rovinatom území, nie sú ohrozené vodnou eróziou, avšak odlesnením krajiny a intenzívnym poľnohospodárskym využívaním sú vystavené značnému vplyvu vetra. Vzhľadom na priemernú rýchlosť vetra okolo 3 m.s⁻¹ je tak veterná erózia v území veľmi intenzívna – vietor môže spôsobiť ročný odnos pôdy až 350 kg/ha.

Poľnohospodárska pôda záujmového územia je objektom intenzívnej poľnohospodárskej výroby, ktorá sa najväčšou mierou podieľa na znečisťovaní pôd príp. ich substrátu až podložia. Napriek tomu, že v ostatnom období dochádza k útlmu poľnohospodárskej výroby, čo sa v rastlinnej výrobe prejavuje znížením aplikácie priemyselných hnojív a ochranných prostriedkov a v živočíšnej výrobe najmä poklesom stavu chovaných zvierat, v stave pôdy sa stále prejavuje jej celoplošná degradácia spôsobená metódami používanými v nedávnom období.

Poľnohospodársku degradáciu predstavuje hlavne zmena pôdnej štruktúry, narušenie pôdneho profilu, utláčanie, orba a vnášanie cudzorodých chemických látok. Na rozdiel od historického využívania v relatívne krátkom časovom intervale tzv. socializácie vzrástla nadmieru výmera ornej pôdy na úkor pôvodnej vegetácie. Toto, spolu so zavedením veľkoblokového intenzívneho systému hospodárenia, odstránením nežiadúcej vegetácie, zhutnením a používaním umelých hnojív a pesticídov radikálne zmenilo retenčnú schopnosť pôd, urýchlilo povrchový a podpovrchový odtok vody a živín a vystavilo pôdu zvýšenému vplyvu vetra. Navyše k chemickej degradácii pôd záujmového územia prispela tiež prostredníctvom imisného spádu intenzívna priemyselná činnosť v minulosti.

Existujú tiež riziká lokálneho znečisťovania pôdy vyplývajúce z nedostatočného technického vybavenia pri likvidácii exkrementov, silážnych jám. Zdrojom takéhoto znečistenia môže byť aj strojový park, ktorý najmä pri havarijných situáciách môže znečistiť pôdy a následne ostatné zložky životného prostredia únikom ropných látok.

Celkový negatívny stav kvality pôdy a jej neúnosné využívanie zvyrazňujú potrebu rekonštrukcie štruktúry poľnohospodárskej krajiny a to najmä praktickou realizáciou opatrení vyplývajúcich z projektov RÚSES a MÚSES, projektov pozemkových úprav a vytvorením podmienok pre alternatívne ekologické poľnohospodárstvo.

Pôdy nachádzajúce sa v záujmovom území patria k najviac náchylným na veternú eróziu. V oblasti Podunajskej roviny má vietor vzhľadom na rovinatý charakter terénu relatívne

veľkú silu. Svedčí o tom nielen priemerná rýchlosť vetra, ale aj nízky počet bezveterných dní. Vzhľadom na rýchlosť prevládajúcich vetrov je veterná erózia v území veľmi intenzívna. Vietor spôsobuje ročný odnos až 350 kg pôdy z 1 ha.

4.7. Odpady

Údaje o tvorbe odpadov boli systematicky zberané prostredníctvom regionálneho informačného systému o odpadoch RISO od roku 1995 v súlade s vyhláškou č. 605/1992 Zb. o vedení evidencie odpadov, na základe hlásení pôvodcov.

Produkované množstvo komunálnych odpadov za rok 2004 v meste Dunajská Streda:

Kód odpadu	Názov odpadu	Vzniknuté množstvo v /t/
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	6 015
20 03 07	Objemný odpad	3 573
20 03 03	Odpad z čistenia ulíc	924
20 02 01	Biologicky rozložiteľný odpad	1476

odpadu skládkovanie.

Vyprodukované odpady sa zneškodňujú na riadenej skládke pre nie nebezpečný odpad, ktorej prevádzkovateľom je A.S.A. Slovesko s.r.o. v Dolnom Bare.

V meste prostredníctvom spoločnosti A.S.A. spol. s r.o. je zavedený separovaný zber papiera, skla a plastov a je plánovaná výstavba zberného dvora.

Z hľadiska nakladania s odpadmi možno konštatovať, že z celkovej tvorby odpadov väčšia časť sa ďalej využíva /toto množstvo je skreslené značnou produkciou odpadu zo septikov a žump, ktorý je využívaný na poľnohospodárskych pozemkoch, ďalej ide aj o výkopovú zeminu, kaly z cukrovaru a stavebný odpad, ktorý sa využíval na prekrytie skládok prevádzkovaných na základe osobitných podmienok)

Mesto Dunajská Streda vydalo Všeobecne záväzné nariadenie mesta, ktoré ustanovuje podrobnosti o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom na území mesta a stanovuje podrobnosti o spôsobe zberu a preprave komunálnych odpadov.

V zmysle § 5 ods. 1 písm. d/ bod. 1 vzhl. MŽP SR č. 283/2001 Z.z. sa do roku 2010 má znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 75 % z celkového množstva biologicky rozložiteľných odpadov vzniknutých v roku 1996.

Na území mesta je zavedený separovaný zber pre papier a plasty.

Po odstránení technických a technologických nedostatkov bývalej skládky III stavebnej triedy v k.ú. Veľké Dvorníky sa pristúpilo znovu k jej prevádzkovaniu do naplnenia jej kapacity do decembra 2006.

Komunálne odpady vznikajúce na území okresu sú zneškodňované na skládkach v k.ú. Čukárska Paka, Dolný Bar, Gabčíkovo, Veľké Dvorníky ktoré boli v zmysle platnej legislatívy na úseku odpadového hospodárstva k 31.12.2001 prekategORIZOVANÉ.

V štádiu riešenia je sanácia neriadenej skládky v k.ú. Mliečanoch, ktorá nepriaznivo vplýva na životné prostredie najmä kontaminovaním podzemných vôd.

V roku 1996 bola zahájená prevádzka zariadenia na biofermentačné spracovanie odpadov prevádzkované firmou COAGRO Dunajský Klátov a.s.

Na území mesta okrem komunálneho odpadu, sa nachádza aj niekoľko organizácií produkovaných odpady, pre ktoré podľa príslušnej legislatívy sa vzťahujú povinnosti

pôvodcov odpadu v zmysle zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch. Medzi pôvodcov odpadov ktorí na území mesta produkujú najväčšie množstvá odpadov patrí: Tauris Danubius, Eastern Sugar, Hefra, Wertheim, Europack, stavebné firmy .

V oblasti Žitného Ostrova má zber a zneškodňovanie odpadu osobitné špecifické znaky. Základnou požiadavkou na zneškodňovanie KO je v tomto území ochrana zásob podzemných vôd. Táto zásada si vyžaduje osobitnú starostlivosť zberu a zneškodňovania odpadov v krajine.

V roku 2004 bolo na území okresu Dunajská Streda evidovaných 250 starých environmentálnych záťaží.

4.8. Radónové riziko

Trnavský kraj je z hľadiska prírodnej rádioaktivity vo vzťahu k iným oblastiam Slovenska priemerný. Podľa odvodených máp radónového rizika Slovenska v ňom dominujú plochy s nízkym a stredným radónovým rizikom. Okres Dunajská Streda sa radí medzi oblasti s nízkym a iba ojedinele stredným radónovým rizikom. Podľa týchto údajov sa dotknuté územie nachádza v nízkom stupni radónového rizika, kde objemová aktivita Rn222 v pôvodnom vzduchu sa pohybuje medzi 10 – 30 Bq.m⁻³.

Problematiku obmedzenia ožiarenia obyvateľstva z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov rieši vyhláška Ministerstva zdravotníctva č. 406/92 Z.z. Radón vzniká v prírodnom prostredí prirodzeným rádioaktívnym rozpadom uránu U 238, ktorý je v stopových množstvách prítomný vo všetkých horninách.

Pod pojmom radónové riziko z geologického podložia sa označuje pravdepodobnosť výskytu zvýšenej alebo vysokej úrovne objemovej aktivity radónu. Súčasne sa tak vyjadruje aj miera nebezpečenstva vnikania radónu z hornín v podlaží do budov. Objemová aktivita radónu, ktorý vzniká a akumuluje sa v tomto prostredí, je závislá od hmotnostnej aktivity 222 Rn v okolitých horninách a od štruktúro mechanických vlastností základných pôd. Vo voľnom ovzduší sa radón rýchlo rozptyľuje a jeho koncentrácie sú nízke, preniká však do uzavretých priestorov, kde sa koncentruje a tak pôsobí ako významný rizikový faktor pre obyvateľstvo.

Priemerná celoročná efektívna dávka z inhalácie radónu a jeho dcérskych produktov v pobytových priestoroch na obyvateľa v meste Dunajská Streda je 2,0-3,9 mSv.

MŽP SR zabezpečovalo úlohu „Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným rizikom“ ktorej výsledky boli predložené tiež na prerokovanie vlády SR.

V rámci tejto úlohy realizoval Uranpres s.r.o. Spišská Nová Ves tiež orientačný radónový prieskum na území mesta Dunajská Streda.

Územie celého mesta bolo zaradené do kategórie nízkeho radónového rizika. Podľa meraní sa v kategórii vysokého a stredného radónového rizika neklasifikovala žiadna referenčná plocha.

4.9. Poškodenie vegetácie a biotopov

Vegetácia záujmového územia je výrazne ovplyvnená a zmenená úplnou premenou pôvodnej nížinnej krajiny s lužnými lesmi a sprievodnými vodnými biotopmi na súčasnú odlesnenú a intenzívne využívanú poľnohospodársku krajinu. Pôvodné biotopy z krajiny úplne vymizli resp. ostali lokalizované iba v nekompaktných celkoch.

V miestach súčasných lánov v rovinatej časti záujmového územia sa iba ojedinele ponechala, príp. vytvorila líniová vegetácia, ktorá tak vytvára hranice medzi jednotlivými poľnými celkami príp. sleduje poľné cesty. Táto vegetácia však tiež stratila svoju pôvodnosť, keď do nej začali prenikať mnohé agresívne a nepôvodné druhy. Napriek tomu ide často jediný prirodzený prvok v tejto krajine.

Okrem vplyvu poľnohospodárstva sa v záujmovom území tiež prejavujú urbanizačné vplyvy. Stupeň urbanizácie je odrazom koncentrácie obyvateľov, to znamená, že vplyvy na biotu sú výrazné najmä v bezprostrednom okolí sídla. Prejavujú sa zvýšeným ruchom, ktorý so sebou prináša vyrušovanie živočíchov na miestach ich rozmnožovania, na potravinových lokalitách, resp. na miestach oddychu. Premávka na cestných komunikáciách spôsobuje značný počet kolízií s niektorými druhmi živočíchov, najčastejšie sú to rôzne druhy vtákov a cicavcov. Vplyv urbanizácie na vegetáciu sa prejavuje objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderalnej vegetácie. Tento jav je typický najmä pre okrajové časti sídla, osamotené objekty v krajine, devastované plochy, ale tiež okraje ciest, polí a pod.

Z hľadiska znečistenia ovzdušia a imisného spádu je vegetácia záujmového územia relatívne neporušená. Územie je kvalitne vetrané, prípadnú stromovú vegetáciu tvoria výlučne listnaté dreviny so sezónnym opadom lístia. Dnešná situácia v produkcii emisií je podstatne priaznivejšia, keď sa oproti rokom minulým, podarilo znížiť hlavne emisie SO₂ a TZL.

4.10. Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Nekordinovaná a nesystémová exploatácia prírodných zdrojov, znečisťovanie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd a pôdy a tiež dopravná záťaž so všetkými negatívnymi dôsledkami spôsobujú prenikanie cudzorodých látok do prostredia a tým aj do potravinového reťazca, ktorý končí u človeka. K zhoršovaniu životného prostredia prispieva aj neorganizované hromadenie priemyselných a komunálnych odpadov a celková zastaralosť technológií a infraštruktúry. Odlesňovanie, sceľovanie pozemkov a odvodnenie krajiny podmienili celkové narušenie funkčnosti a štruktúry krajiny s nepriaznivým dopadom na genofond a biodiverzitu. Toto všetko ovplyvňuje v konečnom dôsledku najmä vek a zdravotný stav ľudskej populácie v danom regióne.

Kvalitu podmienok práce do značnej miery charakterizuje výskyt rizikových faktorov v pracovnom prostredí a počty pracovníkov ktorí sú vystavení ich účinkom.

Z jednotlivých rizík je na prvom mieste nadmerná hlučnosť, nasleduje ionizujúce žiarenie a prašnosť. Hlavným problémom v súčasnosti je nedostatočný systém vykonávania vstupných výstupných a periodických lekárskeho prehliadok a objavovanie sa nových rizík súvisiacich so zavádzaním nových technológií a nových pracovných postupov.

Stav fyzického, psychického a sociálneho zdravia ovplyvňuje veľa determinujúcich činiteľov. Súvislosť medzi zhoršujúcim sa zdravím a úmrtnosťou a stúpajúcim znečistením životného prostredia nie je síce priama, ale dlhodobé pôsobenie škodlivín v ovzduší, vo vodách a v potravinách sa dokázateľne prejavuje u vnímavejšej populácie – detí, starších osôb a gravidných žien. Pôsobením škodlivín sa znižuje obranyschopnosť organizmu, zvyšuje sa chorobnosť, urýchľujú sa degeneratívne pochody a proces starnutia populácie so skracovaním dĺžky života. Na zdravie človeka vyplýva, okrem bezprostredného životného prostredia aj celý rad faktorov subjektívnej povahy, ako sú medziľudské vzťahy, stravovacie návyky, fajčenie, alkoholizmus, celkový spôsob života,

sociálna úroveň a ďalšie významné vplyvy včítane zneužívania drog a liečiv. Významný vplyv má tiež zníženie pohybu, nedostatok biologicky významných zložiek vo výžive, ale aj dedičné príčiny a iné. Zvyšuje sa tým predpoklad výskytu najmä civilizačných ochorení.

Možno konštatovať, že aktuálne znečisťovanie zložiek životného prostredia – najmä vôd a ovzdušia zďaleka nedosahuje intenzitu pred 10 – 40 rokov. Záujmové územie však stále ostáva súčasťou širokého územia s dominantnou funkciou intenzívneho poľnohospodárstva. Zlepšenie situácie naznačujú realizované alebo pripravované projekty v oblasti ochrany ovzdušia a zásobovania pitnou vodou, príp. pozemkových úprav, ktoré sa objavujú najmä v strategických dokumentoch územného plánovania, resp. v miestnych rozhodovacích dokumentoch.

Štandardizovaná úmrtnosť dosahuje u mužov cca. 375 úmrtí na 100 000 obyvateľov, čo zaraďuje okres do najvyššej kategórie v slovenskom meradle, u žien 170 úmrtí na 100 000 obyvateľov, čo je tiež vyššie ako celoslovenský priemer. Narastajúci trend majú kardiovaskulárne choroby, ktoré už vo vyspelých krajinách zaznamenávajú pokles.

Na zdravie človeka vplýva okrem bezprostredného prostredia aj celý rad subjektívnej povahy, ako sú medziľudské vzťahy, stravovacie zvyklosti, fajčenie, alkoholizmus, celkový spôsob života, sociálna úroveň a ďalšie významné vplyvy vrátane zneužívania drog a liečiv. Významný vplyv má tiež zníženie pohybu, nedostatok biologicky významných zložiek vo výžive, ale aj dedičné príčiny a iné. Zvyšuje sa tým predpoklad výskytu najmä civilizačných ochorení. Podľa údajov Ústavu zdravotníckych informácií a štatistiky SR stredná dĺžka života obyvateľstva v okrese Dunajská Streda (priemery za roky 1986 -1990) je u mužov 65,7 roka, a u žien 74,75 roka, čím sa okres radí k okresom v SR s nízkym priemerným vekom dožitia. (Pre porovnanie, priemer SR je u mužov 66,88 a u žien 75,17 roka). Viac ako polovicu úmrtí zapríčiňujú choroby srdca a ciev, asi pätinu zhubné nádory. Stúpajúca je úmrtnosť v produktívnom veku. Úmrtnosť na zhubné novotvary (štandardizovaná na 100 000 obyvateľov) dosahuje u mužov hodnotu od 360 - 390 úmrtí, u žien od 130 - 160 úmrtí. Chorobnosť na zhubné novotvary (štandardizované na 100 000 obyvateľov) dosahuje hodnoty od 560 - 660 úmrtí u mužov a 280 - 300 úmrtí u žien. Vplyv životného prostredia a spôsob života sa prejavuje aj vo zvýšenej perinatálnej úmrtnosti (mŕtvo narodený a zomrelí do 7 dní na 1000 narodených), ktorá sa pohybuje od 8 - 10 prípadov, pričom celoslovenský priemer je 5,09 prípadov na 1000 živo narodených. Dojčenská úmrtnosť (zomrelí do 1 roka na 1000 živo narodených) sa pohybuje v rozmedzí 5 - 10 prípadov. Okres Dunajská Streda patrí medzi okresy s nižšou dojčenskou úmrtnosťou ako je priemer SR. Napriek tomu, že v okrese znečisťovanie životného prostredia nenarastá, naopak dosiahli sa znížené hodnoty výronu emisií, pretrvávajú zvýšená chorobnosť obyvateľstva predovšetkým u alergických ochorení. Okrem týchto ochorení a onkologických chorôb majú stúpajúci trend aj kardiovaskulárne choroby, ktoré podporujú aj také rizikové fakty ako hluk, vibrácie, radiácia a všetky zdravie škodlivé zariadenia.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE? VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. Požiadavky na vstupy

1.1. Záber pôdy

Plocha zastaveného pozemku celého areálu predstavuje 3710 m².

Realizáciou zámeru nedôjde k trvalému záberu pôdy, ktorá sa nachádza na katastrálnom území Dunajská Streda. Stavebné práce budú realizované v intraviláne mesta Dunajská Streda na parc. č. 2588/13, 2588/14, 2588/15, 2588/1, 2588/11, 2588/12, 2585/2, 2585/3, 2585/4, 2585/5, 2585/6, a 2585/12, ktoré sú kategorizované ako zastavané plochy.

Nepredpokladá sa ani dočasný záber pôdy – všetky práce ako aj lokalizácia stavebného dvora sa predpokladá vo vnútri priamo dotknutého staveniska, ktoré bude oplotené.

Ochranné pásma infraštruktúry v dotknutom území:

Pre dotknuté územie sú relevantné ochranné pásma

- vodovodu
- telekomunikačných káblov
- splaškovej kanalizácie
- železničnej vlečky s ochranným pásmom 30,0 m od osi krajnej koľaje

Pri výstavbe bude potrebné dodržať ochranné pásma podzemných a nadzemných vedení vymedzených STN a zákonom.

1.2. Voda

Verejný vodovod v meste Dunajská Streda je už vybudovaný. Územie, na ktorom budú situované vodovodné prípojky pre polyfunkčné objekty a pre rodinnú zástavbu (bloky A,B,C) sú rovinatého charakteru. Okrem vodovodných prípojok sa bude realizovať aj preložka verejného vodovodu PVC DN 300 mm. V blízkosti navrhovanej radovej zástavby a výstavby polyfunkčných budov je vybudovaný verejný vodovod PVC DN 300 mm. Zásobovanie polyfunkčných budov pitnou vodou bude riešené dvoma vodovodnými prípojkami PVC DN 90 mm, ktoré budú napojené na existujúci vodovod PVC DN 300 mm. Zásobovanie zástavby rodinných domov pitnou vodou bude riešené taktiež dvoma vodovodnými prípojkami PVC DN 63 mm, na ktoré budú v dvoch vodomerných šachtách napojené prípojky rPe DN 32 mm. V každej vodomernej šachte bude po 5 kusov prípojok so združenými vodomermi. Tieto prípojky budú potom dopravovať pitnú vodu do každého rodinného domu samostatne. Okrem novonavrhovaných prípojok sa bude realizovať aj preložka verejného vodovodu PVC DN 300 mm. Navrhované vodovodné potrubie sa vybuduje ako tlakové, hrdlové z materiálu PVC DN 300 mm, PVC DN 63 mm a rPe DN 32 mm.

Výpočet potreby vody pre :

a) bytový fond

$$Q_p = q_{sp} \cdot PO$$

$$Q_p = 145 \cdot 60 = 8\,700 \text{ l/d}$$

q_{sp} - špecifická potreba vody

PO- počet obyvateľov

Q_p^{BF} - potreba vody pre byt. fond

k_d - súčiniteľ dennej nerovnomer.

k_h - súčiniteľ hod. nerovn

$$Q_p^{BF} = 8\,700 \text{ l/d}$$

$$Q_d^{BF} = Q_p^{BF} \cdot k_d = 8\,700 \cdot 1,3 = 11\,310 \text{ l/d}$$

$$Q_h^{BF} = Q_d^{BF} \cdot k_h = 11\,310 \cdot 1,8 = 20\,358 \text{ l/d}$$

b) občianská a technická vybavenosť

Q_p^{OTV} - potr. vody pre obč. a tech. vybav.

$$Q_p^{OTV} = q_{sp}^{OTV} \cdot PO = 25 \cdot 60 = 1\,500 \text{ l/d}$$

$$Q_d^{OTV} = Q_p^{OTV} \cdot k_d = 1\,500 \cdot 1,3 = 1\,950 \text{ l/d}$$

$$Q_h^{OTV} = Q_d^{OTV} \cdot k_h = 1\,950 \cdot 1,8 = 3\,510 \text{ l/d}$$

$$Q_p^{OB} = Q_p^{BF} + Q_p^{OTV} = 8\,700 + 1\,500 = 10\,200 \text{ l/d} = 0,118 \text{ l/s}$$

$$Q_d^{OB} = Q_d^{BF} + Q_d^{OTV} = 11\,310 + 1\,950 = 13\,260 \text{ l/d} = 0,153 \text{ l/s}$$

$$Q_h^{OB} = Q_h^{BF} + Q_h^{OTV} = 20\,358 + 3\,510 = 23\,868 \text{ l/d} = 0,276 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba vody je 0,276 l/s, oproti čomu je požiarne potreba oveľa väčšia t.j. 6,7 l/s, a z tohto dôvodu je vodovod nadimenzovaný na požiarne potrebu vody.

1.3. Ostatné surovinové a energetické zdroje

Elektrická energia

Spotreba elektrickej energie počas výstavby bude odoberaná z jestvujúcich rozvodov.

Hodnotená činnosť bude zásobovaná elektrickou energiou prostredníctvom verejnej rozvodnej linky VN – 22 kV. Káblková prípojka bude napojená na existujúcu rozvodňu VN – trafostanice základnej školy..

Vnútorne priestory budú osvetlené prevažne žiarovkovými svietidlami a to stropnými alebo závesnými resp. nástennými podľa typu miestnosti.

Svietidlá budú ovládané miestne vypínačmi.

Vonkajšie osvetlenie bude prostredníctvom halogénových svietidiel, ktoré budú upevnené na parkových stožiaroch.

Bleskozvod a uzemnenie

Bleskozvodná sústava objektu bude tvorená zberným hrebeňovým vedením, ktoré sa doplní o zberné tyče osadené na streche. Každý rozvod sústavy sa musí chrániť do výšky 2 m nad terénom ochranným uholníkom a musí byť opatrený skúšobnou svorkou.

Zdroj tepla na vykurovanie a prípravu teplej vody

Systém vykurovania bude teplovodný dvojručkový. Vykurovanie objektu a príprava teplej vody bude zabezpečená z navrhovanej plynovej kotolne umiestnenej samostatne v každej bytovej jednotke. Kotolňa bude teplovodná, nízkotlaková s maximálnou pracovnou teplotou 85 C.

Kotlové jednotky budú vybrané v ďalšom stupni projektovej prípravy. Všetky technologické zariadenia na spaľovanie zemného plynu spĺňajú naše normy resp. európske normy pre dokonalé spaľovanie s ohľadom znečisťovania ovzdušia skleníkovými plynmi.

Plyn

Na vykurovanie polyfunkčného objektu sa využije zemný plyn. Zemný plyn bude privedený aj do jednotlivých bytových jednotiek pre napojenie vykurovacích telies.

V súčasnosti je na hranici pozemku zo strany ulice Komenského vedený verejný rozvod nízkotlakého plynu. Bod napojenia plynovej prípojky navrhovaných objektov je predbežne navrhnutý na ulici Komenského. Prípojka bude vedená v súbehu s ostatnými sieťami.

Nároky na suroviny a materiál

Vstupnými surovinami pre výstavbu areálu budú bežné stavebné materiály, ktorých celková potreba na tomto stupni prípravy nie je špecifikovaná. Výstavba využije existujúce kapacity stavebných materiálov.

1.4. Nároky na dopravu

Navrhovaná činnosť rešpektuje existenciu vybudovanej cestnej siete v regióne.

V súčasnosti je dotknuté územie dopravne napojené na sieť mestských a miestnych komunikácií a je prístupné zo Nemešsegskej ulice a z ulice Komenského.

Nároky na dopravu počas výstavby

Stavenisková doprava bude smerovaná po vyššie uvedených prístupových komunikáciách, z ktorých bude stavba zásobovaná materiálom. .

1.5. Nároky na pracovné sily

Pracovná sila bude zabezpečená štandardnými spôsobmi dodávateľom stavebných prác.

Realizáciou navrhovanej činnosti sa vytvoria aj nové pracovné príležitosti.

Obchody a služby polyfunkčného zariadenia predpokladajú potrebu 30 pracovníkov v predĺženej jednej smene.

1.6. Chránené územia

Navrhovaná činnosť je situovaná do územia, v ktorom podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí prvý stupeň ochrany. V širšom okolí sa nachádza Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno, Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, ktoré sú aj územím európskeho významu v rámci NATURA 2000, ale aj chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Pri navrhovanej činnosti je potrebné rešpektovať ustanovenia horeuvedeného zákona.

1.7. Významné terénne úpravy

Navrhovaný zámer nevyvolá významné terénne úpravy a zásahy do krajiny.

1.8. Nároky na zastavané územie

Navrhovaná činnosť je realizovaná v zastavanom území mesta, na pozemkoch vedených v evidencii nehnuteľnosti ako zastavané plochy.

2. Údaje o výstupoch

2.1. Ovzdušie

Realizácia stavieb zaťažuje najbližšie okolie staveniska najmä prašnosťou a hlukom. Toto zaťažovanie okolia pôsobí relatívne v našom prípade jeden rok.

Prašnosť sa prejavuje hlavne veternou eróziou pri zemných prácach, ako aj manipuláciou so sypkými materiálmi hlavne pri uskutočňovaní hrubej stavby.

Po zahájení prevádzky, zdrojom znečisťujúcich látok posudzovanej navrhovanej činnosti budú:

- parkovacie plochy
- zvýšená intenzita dopravy na príjazdových komunikáciách
- emisie znečisťujúcich látok pri výrobe tepla a prípravu TÚV

Vzhľadom na predpokladané použitie kvalitných energetických zariadení emisie nebudú veľké.

Individuálne kúreniská bytových jednotiek nebudú súčasťou priestorového a funkčného celku zariadenia na spaľovanie palív. Podľa NV SR č. 706/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami sa tieto nezaraďujú medzi veľké zdroje znečistenia.

Najväčší vplyv na kvalitu ovzdušia v dotknutom území v súčasnosti majú frekventované komunikácie a železničná trať č. 131, ktorá sa nachádza cca. 80 m od navrhovanej činnosti.

Tabuľka č. 9 - **Limitné hodnoty, termíny ich dosiahnutia, medze tolerancie , priemerované obdobie a cieľové hodnoty pre znečisťujúce látky CO a NO₂**

Znečisťujúca látka	Priemerované obdobie	Limitná hodnota [μg.m ⁻³]	Limitná hodnota + medza tolerancie [μg.m ⁻³]					
			rok 2005	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
NO ₂	1 hod	200	250	240	230	220	210	200
NO ₂	1 rok	40	50	48	46	44	42	40
CO	max. 8h/deň	10000	10000					

Sekundárna prašnosť bude vznikať najmä počas výstavby, pôsobením veternej erózie, kedy dôjde k odstráneniu pôdneho krytu a prejazdom stavebných mechanizmov. Tento vplyv bude dočasný.

2.2. Odpadové vody

Odpadové vody splaškové a dažďové v rámci výstavby polyfunkčných budov a radovej zástavby (bloky A, B, C) budú odvádzané kanalizačnými prípojkami do verejnej kanalizácie mesta Dunajská Streda. Kanalizačné prípojky pre polyfunkčné budovy budú z materiálu PVC DN 200 mm a kanalizačné prípojky pre radovú zástavbu budú z kanalizačných rúr PVC DN 160 mm

Celkové množstvo splaškových odpadových vôd

Q_d – priemerný denný prietok

k_m – súčiniteľ dennej nerovnomernosti

k_{max} – súčiniteľ hodinovej max. nerovnomernosti

Priemerná denná potreba vody je $0,1181 \text{ l/s} = 10,2 \text{ m}^3/\text{d}$

Denné množstvo vody $Q_p^{OTV} = 10\,200 \text{ l/d}$

15% strata, potom denné množstvo splaškov:

$Q_{spld} = 10\,200 \cdot 0,85 = 8\,670 \text{ l/d} = 0,10 \text{ l/s}$

Ročné množstvo splaškov:

$Q_{splr} = 8\,670 \cdot 365 = 3\,165 \text{ m}^3/\text{rok}^{-1}$

2.3. Odpady

Počas výstavby a po zahájení prevádzky je predpoklad vzniku nasledovných druhov odpadov, zaradených v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 283/2001 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov :

Druhy odpadov a spôsob nakladania s nimi vzniknutých počas výstavby

por. č.	katalógové číslo odpadu	názov odpadu	kategória odpadu	predpokladané množstvo v /t/	pôvod odpadu	kód nakladania
1.	17 01 07	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06	O	1	dokončovacie práce	D1
2.	17 02 01	Drevo	O	3,5	z výstavby	R1
3.	17 04 05	Železo a oceľ	O	2	z výstavby	R13
4.	17 05 06	Výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05	O	1 113	zemné práce, výkopy	terénne úpravy
5.	17 06 04	Izolačné materiály iné ako uvedené v 17 06 01 a 17 06 03	O	1	dokončovacie práce	D1
	15	Obaly				
	15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	1,5	nové výrobky	R13
	15 01 02	Obaly z plastov	O	1,5	nové výrobky	R13
	15 01 03	Obaly z dreva	O	2	nové výrobky	R1
	15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované s nebezpečnými látkami	N	0,5	nové výrobky	D10

Vzhľadom na charakter a množstvo vzniknutých odpadov na zhromažďovanie stavebných odpadov bude na stavenisko pristavený jeden veľkokapacitný kontajner, ktorý sa bude priebežne odvážať.

Druhotné suroviny ako plasty sa budú voľne zhromažďovať na stavenisku. Prostredníctvom zberných surovín bude zabezpečená ich opätovné využitie.

Výkopová zemina sa využije na terénne úpravy v zmysle § 16 zák. č. 223/2001 Z. z. o odpadoch až po vyjadrení príslušného orgánu štátnej správy v odpadovom hospodárstve. Zneškodňovanie nebezpečných odpadov sa bude riešiť v rámci súhlasu na nakladanie s nebezpečným odpadom organizácie, pri ktorej činnosti budú vznikať.

Odpady budú zabezpečené v zmysle § 19 ods. 1 písm. b zák. č. 223/2001 Z. z. pred nežiadúcim únikom či odcudzením.

Dodávateľ stavebných prác, ako pôvodca odpadov vznikajúcich pri jeho činnosti v rámci tejto akcie zodpovedá za ich zneškodňovanie alebo využitie a pri nakladaní s odpadmi je povinný dodržiavať §19 zák. č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. /vedenie evidenčného listu v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 283/2001 Z.z. na predpísanom tlačive, zabezpečiť oddelené zhromažďovanie odpadov podľa druhov a ich zneškodňovanie alebo zhodnocovanie/

Presné množstvo vzniknutých odpadov počas výstavby bude upresnené v projektovej dokumentácii na stavebné konanie.

Druhy odpadov a spôsob nakladania s nimi po zahájení prevádzky

Po dobudovaní celého komplexu služieb sa bude nakladať s nasledovnými druhmi odpadov:

číslo odpadu	Názov odpadu	kategória	Množstvo v t/rok
08 03 18	odpadový toner do tlačiarne iný ako uvedený v 08 03 17	O	0,05
15 01 01	obaly z papiera a lepenky	O	1
15 01 02	obaly z plastov	O	0,5
15 01 07	obaly zo skla	O	0,5
16 02 13	vyraďené zariadenia obsahujúce nebezpečné časti, iné ako uvedené v 16 02 09 až 16 02 12 /žiarivky/	N	0,1
20 01 35	vyraďené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23 obsahujúce nebezpečné časti	N	1
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	O	2
20 03 01	zmesový komunálny odpad	O	20

Zhromažďovanie odpadov pred ich zneškodňovaním alebo zhodnocovaním sa bude realizovať v kontajneroch. Na vyseparované zložky zhodnotiteľných odpadov ako sklo, papier, plasty budú vyhradené špeciálne zberné nádoby. Pre biologicky rozložiteľný odpad bude samostatná zberná nádoba.

Na základe koncepcie odpadového hospodárstva na úseku separovaného zberu sa navrhuje nasledovné rozloženie zberných nádob.

zložka KO		typ kontajnera	umiestnenie	interval odvozu
	20 01 01	1 100 l nádoba s modrým vekom	stojisko pre zberové nádoby	určí mesto po dohode s prevádzkovateľom
	20 01 02	1 100 l nádoba so zeleným vekom	stojisko pre zberové nádoby	určí mesto po dohode s prevádzkovateľom
	20 01 39	1 100 l nádoba so žltým vekom	stojisko pre zberové nádoby	určí mesto po dohode s prevádzkovateľom
	20 03 01	1 100 l štandardné prevedenie	stojisko pre zberové nádoby	určí mesto

Návrh riešenia optimalizácie umiestnenia stojísk:

Dispozičné usporiadanie nádob je líniové. v module 150 cm, pričom nádoby sú čelom obrátené ku komunikácii. Na konci radu môže byť priestor pre voľné uloženie veľkorozmerného odpadu.

Realizáciu a výkon separovaného zberu legislatívne upravuje VZN mesta o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom a zákon o odpadoch.

Zber komunálnych odpadov bude zabezpečený prostredníctvom mestského úradu.

Dunajská Streda.

Požiadavky, ktoré sa musia zohľadniť pri budovaní stanovišť zberných nádob:

- Stanovište musí byť umiestnené tak, aby nespôsobovalo hygienické ani estetické závary a aby premiestňovanie zberných nádob na miesto nakládky odpadkov bolo čo najjednoduchšie
- Stanovištie má byť kryté, aby zberné nádoby boli chránené proti dažďu, slnku a vetru. Povrch stien a podlaha stanovišťa musí byť hladká a ľahko čistiteľná.
- Stanovištie sa umiestňuje pokiaľ je možné mimo budovu na menej viditeľné miesto a maskuje sa zeleňou. Vzdialenosť stanovišťa od prevádzky, má spĺňať požiadavky verejnej hygieny.
- Cesty medzi stanovišťom zberných nádob a miestom ich nakladania do zberných vozidiel majú byť rovné, dláždené alebo betónové so zdrsneným povrchom a s dostatočným osvetlením
- Prístupová cesta pre nakladanie nesmie mať žiaden schod, maximálny prípustný sklon prístupovej cesty je 5 %, povrch cesty musí byť spevnený a drsný. Šírka cesty min. 300 – 350 cm pre kontajnery. Šírka cesty pre prístup zberného vozidla má byť 3 – 3,5 m, polomer oblúkov cesty min. 12 m.
- Vzdialenosť stanovišť a od miesta nakládky nemá presahovať viac ako 10 m.

2.4. Hluk a vibrácie

Počas výstavby môže byť zvýšená hlučnosť v okolí stavby z dôvodu stavebných a výkopových prác z činností strojov. Ich vplyv bude krátkodobý a je ho možné minimalizovať použitím vhodnej technológie a stavebných postupov.

Nepredpokladá sa prekročenie hlučnosti nad povolené limity v blízkosti obytných domov. Legislatívnu úpravu ochrany pred hlukom a vibráciami zabezpečuje zákon č. 514/2001 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení

neskorších predpisov. Investor je povinný riadiť sa pri prevádzkovaní zdrojom hluku týmto predpisom.

Pripustné ekvivalentné hladiny hluku v dotknutom území pre vonkajšie prostredie aj pre pracovné prostredie v zmysle NV SR č. 339/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií musia byť dodržané.

2.5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Vznik žiarenia a iných fyzikálnych polí sa počas výstavby a prevádzky nepredpokladá.

2.6. Teplo, zápach a iné výstupy

Nepredpokladáme vznik a šírenie tepla. Zvýšená automobilová doprava, výfukové plyny, môžu spôsobiť šírenie zápachu.

2.7. Posúdenie dopadov na zdravotný stav obyvateľstva

V etape výstavby bude pri realizácii navrhovanej činnosti v priestore stavby zvýšený pohyb stavebných mechanizmov. Preto dôjde k čiastočnému narušeniu pohody a kvality života, ale toto narušenie bude len lokálne.

Priame zdravotné riziká vznikajú v etape výstavby len v súvislosti s vlastnou stavebnou činnosťou. Jedná sa predovšetkým o nebezpečie úrazu pri doprave a manipulácii s materiálom, predovšetkým pri stavebných najmä výškových prácach, pri práci s elektrickými zariadeniami, zvaračskými agregátmi. Tieto riziká je možné eliminovať len pracovnou disciplínou a dodržiavaním zásad ochrany zdravia pri práci.

Priame zdravotné riziká počas prevádzky budú znášať len pracovníci obsluhy mechanizmov skladu. Vzhľadom na charakter činnosti a na podmienku plnenia prísnych hygienických predpisov riziká sú minimálne. Všetky používané zariadenia musia byť konštruované tak, aby nemohlo dôjsť k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia pracovníkov.

Nepredpokladáme celkové zhoršenie resp. zlepšenie zdravotného stavu z dôvodu výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.

Z prevádzky navrhovanej činnosti nevznikajú odpadové látky takého charakteru a zloženia, aby mohli mať dopad na zdravotný stav obyvateľstva.

2.8. Sadové úpravy

Po ukončení výstavby v okolí sa navrhuje výsadba stromov a kríkov z domácich druhov drevín a kríkov.

2.9. Vyvolané investície

Súvisiace investície nepredpokladáme.

Celkové náklady v investíciách predstavujú hodnotu cca 300 000 000,- Sk.

2.10. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska časového priebehu

Z hľadiska časového priebehu pôsobenia očakávaných vplyvov danej prevádzky na životné prostredie je potrebné tieto rozdeliť do dvoch etáp:

- etapa výstavby
- etapa prevádzky

V predchádzajúcich častiach zámeru boli identifikované všetky vplyvy na životné prostredie, ktoré sa objavili v súvislosti s realizáciou zámeru.

Pre hodnotenie ich významnosti bola zvolená štvorstupňová škála s nasledujúcimi charakteristikami, uplatňovanými rovnako pre negatívne ako aj pozitívne vplyvy:

V nasledujúcej tabuľke je k jednotlivým identifikovaným vplyvom priradená hodnota ich významnosti.

obyvateľstvo – zdravotné riziká	nevýznamný vplyv
horninové prostredie	nevýznamný vplyv
Ovzdušie	málo významný vplyv
podzemná voda	málo významný vplyv
pôda	nevýznamný vplyv
chránené územia a ich ochranné pásma	nevýznamný vplyv
kultúrne a historické pamiatky	nevýznamný vplyv
odpadové hospodárstvo	málo významný vplyv
sociálne a ekonomické dôsledky	významný vplyv

- nevýznamný vplyv – ide o vplyv so zanedbateľným pôsobením
- málo významný negatívny vplyv - vplyv ktorého pôsobenie je z kvantitatívneho hľadiska minimálne
- významný vplyv – má dosah na širšie okolie

3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

3.1. Vplyv na horninové prostredie a reliéf

Výstavbou polyfunkčného objektu nedôjde k negatívnym vplyvom na horninové prostredie, na zásoby nerastných surovín, nebudú ovplyvnené alebo podmienené geodynamické javy a geomorfologické pomery.

Nepredpokladáme nepriaznivé vplyvy na stabilitu horninového prostredia. Po odstránení krycej vrstvy je možné hodnotiť horninové prostredia ako únosné bez svahových deformácií. Stavba bude realizovaná nad úrovňou hladiny podzemnej vody. Stavba nevyvolá v území zhoršenie existujúceho stavu horninového prostredia. Stavba je navrhovaná tak, aby v maximálnej možnej a známej miere eliminovala možnosť kontaminácie horninového prostredia v etape výstavby a prevádzky. Na základe výsledkov geologicko-prieskumných prác môžeme konštatovať, inžiniersko-geologické pomery lokality sú vhodné pre realizáciu danej výstavby.

Na hodnotenom území sa nevyskytujú žiadne ťažené ani výhľadové ložiská nerastných surovín ani realizácia činnosti nebude mať vplyv na ťažbu.

Vplyv navrhovanej činnosti na horninové prostredie a reliéf hodnotíme ako nevýznamné.

3.2 Vplyvy na povrchové a podzemné vody

V dotknutom území sa nenachádza žiadny významný vodný tok a žiadna vodná plocha. Režim a kvalita podzemných vôd nebudú ovplyvnené navrhovanou činnosťou. Hladina podzemnej vody bude korešpondovať s úrovňou vody v toku Dunaj a nepredpokladáme jej ovplyvnenie.

Pravdepodobnosť kontaminácie podzemnej vody hrozí počas výstavby v dôsledku neštandardných situácií v doprave – uvoľnenie palív a olejov z motorových vozidiel následkom nehôd, zlého technického stavu vozidiel a podobne.

Navrhovaná činnosť nebude mať žiadny vplyv na výšku hladiny podzemnej vody a na jej režimné zmeny, rovnako na smery prúdenia, odtokové pomery v území.

Vplyvy na povrchové a na podzemné vody hodnotíme ako málo významné.

3.3 Vplyvy na ovzdušie

Pri výkopových prácach počas výstavby dôjde k dočasnému zvýšeniu prašnosti spôsobenému činnosťou stavebných mechanizmov a nákladných áut. Súčasne dôjde aj k nárastu objemu výfukových splodín v ovzduší na mieste výstavby a na trase prístupových ciest. Tento vplyv výraznejšie nezhorší kvalitu ovzdušia a môže byť minimalizovaný pravidelným čistením ciest a vozidiel.

Vplyvy na ovzdušie budú málo významné.

3.4. Vplyvy na pôdu

Navrhovaná činnosť si nevyžiada záber ani zmenu využívaniu poľnohospodárskeho alebo lesného pôdneho fondu. Plocha danej lokality je charakterizovaná ako zastavané plochy.

Vplyvy na pôdu budú málo nevýznamné.

3.5. Vplyv na krajinu

Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať negatívny vplyv na štruktúru krajiny.

Štruktúra krajiny bude zmenená, do krajiny budú zakomponované nové objekty, tieto sa z krajinno-ekologického hľadiska klasifikujú ako stresové faktory.

V konečnom dôsledku novostavba s vhodnou vegetačnou úpravou okolitého terénu môžu byť pozitívnym prínosom z hľadiska estetického a krajinotvorného.

Novostavba bude začlenená do krajiny sadovými úpravami v podobe trávnikovných plôch, kríkov a drevín z domácich druhov.

Vplyv navrhovanej činnosti na krajinu hodnotíme ako nevýznamné.

4. Hodnotenie zdravotných rizík

Výstavba a prevádzka navrhovanej činnosti nebude mať negatívny vplyv na zdravotný stav obyvateľstva.

Počas výstavby predpokladáme zvýšenie hlučnosti a prašnosti v bezprostrednom okolí staveniska vyvolaný zvýšením intenzity dopravy, najmä stavebných mechanizmov, ktoré môžu na precitlivených obyvateľov obce a na pacientov nemocnice negatívne pôsobiť.

Výstavba bude vyvolaný zvýšením intenzity dopravy, najmä stavebných mechanizmov.

Vlastná prevádzka navrhovanej činnosti pri dodržaní platných bezpečnostných a hygienických limitov nebude zdrojom toxických alebo iných škodlivín a žiadnym spôsobom neovplyvní zdravotný stav dotknutého obyvateľstva.

5. Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia (napr. chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá

európska sústava chránených území – NATURA 2000 – národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti)

5.1. Vplyv na chránené územia

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná v území s prvým stupňom ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, mimo území európskeho významu, chránených vtáčích území a súčasnej sústavy chránených území.

V širšom okolí sa nachádza Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno, Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, ktoré sú aj územím európskeho významu v rámci sústavy NATURA2000 a Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky.

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na chránené územia vzhľadom na dostatočnú vzdialenosť hodnotíme ako nevýznamné.

Zájmové územie je súčasťou hydrogeologickej štruktúry, časť ktorej bola vyhlásená Nariadením vlády SSR č. 46 z 19. apríla 1978 za prvú chránenú vodohospodársku oblasť na Slovensku. Všetky činnosti v tomto území sú limitované citovaným nariadením riadené príslušnými orgánmi s cieľom ochrany tejto unikátnej akumulácie podzemných vôd.

6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

6.1. Posúdenie vplyvov na obyvateľstvo

Nepredpokladáme zhoršenie, resp. zlepšenie zdravotného stavu z dôvodu výstavby navrhovanej činnosti. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva je nulový.

Vplyvy na obyvateľstvo z hodnotenej činnosti je možné kvalifikovať na základe posúdenia imisnej a hlukovej záťaže územia.

Možno konštatovať, že realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k významnému zvýšeniu koncentrácie imisí základných znečisťujúcich látok.

Z posúdenia hlukových pomerov môžeme konštatovať, že zrealizovanie navrhovanej činnosti má na hodnotené okolie z hľadiska nepriaznivého hluku minimálny vplyv.

Krátkodobé zhoršenie pohody a kvality života bude spôsobené počas výstavby v trvaní niekoľkých mesiacov

6.2. Sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti

Výstavba nebude mať širšie ekonomické a sociálne súvislosti. Jej podstatný význam je v príspevku k zvýšeniu ponuky služieb.

V dôsledku výstavby navrhovanej činnosti sa predpokladá postupné pozitívne ovplyvnenie vývoja demografickej situácie regiónu.

7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Na základe komplexného posúdenia rozsahu a lokalizácie činnosti a predpokladaných vplyvov na životné prostredie neboli identifikované žiadne vplyvy presahujúce štátne hranice.

8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území so zreteľom na druh, formu a stupeň existujúcej ochrany prírody, prírodných zdrojov, kultúrnych pamiatok)

V čase spracovania navrhovanej činnosti podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov nám neboli známe žiadne iné súvislosti, ktoré by mohli mať vplyv na okolité životné prostredie.

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná v území s prvým stupňom ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, mimo území európskeho významu, chránených vtáčích území a súčasnej sústavy chránených území.

V širšom okolí sa nachádza Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno, ktoré je aj územím európskeho významu v rámci sústavy NATURA 2000 a Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky.

9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Počas výstavby navrhovanej činnosti môžu vzniknúť bežné riziká – únik ropných a iných látok zo stavebných mechanizmov, automobilov, riziko požiaru, nehody súvisiace priamo so stavebnou činnosťou. Ich vylúčenie je podmienené dodržiavaním platných právnych predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

Účelom opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať očakávané (predpokladané) vplyvy činnosti, ktoré môžu vzniknúť počas výstavby. Tento cieľ možno dosiahnuť opatreniami, ktoré sa viažu na jeden alebo na viac vplyvov zároveň.

Cieľom environmentálneho posudzovania je nielen identifikovať významné vplyvy, ale nájsť k nim aj prijateľné riešenia, ktorými sa jednotlivé prvky životného prostredia ochránia alebo sa zmiernia nepriaznivé vplyvy na ne.

Opatrenia sa po ich akceptácii sa začlenia do rozhodovacieho procesu a budú súčasťou ďalších konaní o povoľovaní činnosti.

Realizáciou navrhovanej činnosti nepredpokladáme zvýšenú ekologickú záťaženosť územia v porovnaní so súčasným stavom.

Navrhujeme nasledovné opatrenia na zmiernenie nepriaznivých účinkov stavby :

- dodržať ochranné pásma jestvujúcich ochranných pásiem cestných komunikácií a elektrických vedení,
- z dôvodu, že územie je situované v chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov je potrebné prísne dodržiavať všetky nutné opatrenia, aby nedošlo k úniku kontaminovaných látok do prostredia.
- zabezpečiť a udržiavať stroje a mechanizmy vo vyhovujúcom technickom stave a s pohonnými hmotami manipulovať na miestach na to určených.
- v prípade úniku ropných látok a oleja na terén realizovať zneškodnenie zasiahnutej zeminy podľa zásad nakladania s nebezpečnými látkami,
- dodržiavať ustanovenia zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov /vodný zákon/
- nakladať s odpadmi podľa platných právnych predpisov,
- dodržiavať všetky platné predpisy na úseku ochrany ovzdušia
- navrhovanú činnosť začleniť do krajiny sadovými úpravami v podobe trávnikovných plôch, kríkov a drevín z domácich druhov.

11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Keby sa plánovaná činnosť nerealizovala, plocha, ktorá je k dispozícii, ostane nevyužitá. V zmysle schváleného ÚP mesta Dunajská Streda uvedená lokalita je určená pre občiansku vybavenosť a bývanie.

V prípade, že by sa predkladaný zámer nerealizoval, v bližšej alebo vzdialenejšej budúcnosti by mohli dôjsť investori, ktorí by mohli umiestniť iné zariadenie obdobného charakteru, ktoré by spĺňalo funkciu občianska vybavenosť a bývanie.

12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Mesto Dunajská Streda má schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu a navrhovaná činnosť nie je v rozpore s ňou ani s platnou územnoplánovacou dokumentáciou vyššieho stupňa, t. j. so záväznou časťou ÚPN VÚC Trnavský kraj.

13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

Pri plánovanej činnosti je nutné udržiavať zariadenia v dobrom prevádzkyschopnom stave aby nevznikli problémy, ktoré by zaťažili lokalitu s odpadom z nedodržania technologického procesu výroby.

Uvedená činnosť je zaradená v zmysle zákona 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov do procesu zisťovacieho konania. V predkladanom zámere bola uvedená len jedna alternatíva, nakoľko lokalita bola presne daná. Navrhovateľ požiadal Obvodný úrad životného prostredia Dunajská Streda o upustenie od variantného riešenia. Z uvedeného vyplýva, že hodnotený bol iba jeden variant, ktorý sme porovnávali s tzv. nulovým variantom. V zámere boli spracovateľmi uvedené všetky dostupné informácie týkajúce sa záujmového územia ako i stavu a kvality jednotlivých zložiek životného prostredia. Po ukončení zisťovacieho konania o posudzovaní navrhovanej činnosti a na základe rozhodnutia vydaného príslušným obvodným úradom životného prostredia, či bude potrebné stavbu ďalej posudzovať alebo nie, môže navrhovateľ zahájiť práce smerujúce k získaniu stavebného povolenia od príslušného stavebného úradu.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU (vrátane porovnania s nulovým variantom)

V rámci zámeru boli hodnotené dve variantné riešenia: nulový variant a I. variant riešenia.

Navrhovaná činnosť: **Zástavba na Nemešsegskej ulici – Polyfunkčné objekty**

Pri porovnávaní variantov vychádzame z možného využitia daného priestoru pre:

- navrhovaná činnosť – Zástavba na Nemešsegskej ulici – Polyfunkčné objekty
- zotrvanie v terajšom stave, tzv. nulový variant

Plocha zastaveného pozemku celého areálu predstavuje 3710 m².

Realizáciou zámeru nedôjde k trvalému záberu pôdy, ktorá sa nachádza na katastrálnom území Dunajská Streda. Stavebné práce budú realizované v intraviláne mesta Dunajská Streda na parc. č. 2588/13, 2588/14, 2588/15, 2588/1, 2588/11, 2588/12, 2585/2, 2585/3, 2585/4, 2585/5, 2585/6, a 2585/12, ktoré sú kategorizované ako zastavané plochy.

Nepredpokladá sa ani dočasný záber pôdy – všetky práce ako aj lokalizácia stavebného dvora sa predpokladá vo vnútri priamo dotknutého staveniska, ktoré bude oplotené.

Realizácia I. variantného riešenia bude mať predovšetkým sociálne dopady. Vzniknú pracovné miesta počas výstavby, bude vybudovaná nová infraštruktúra v území, nové byty, obchody, kancelárske priestory, parkoviská, garáže, čím vzniknú nové možnosti bývania, poskytovania služieb a zabezpečenia parkovania. V nadväznosti na realizáciu výstavby bytových domov, parkovísk, garáží, obchodov a kancelárskych priestorov budú realizované sadové úpravy okolia objektov.

Výstavba navrhovaného variantného riešenia bude mať mierny negatívny vplyv na životné prostredie počas realizácie. Tento vplyv je dočasný, lokálneho charakteru a čiastočne eliminovateľný technickými opatreniami.

Výstavba navrhovaných objektov nebude významne zaťažovať životné prostredie, neohrozuje zdravie obyvateľstva, nezasahuje do území NATURA 2000, ani prvkov územného systému ekologickej stability. Nebude mať významný vplyv na scenériu krajiny, produkciu odpadov, odpadových vôd, špeciálne nároky na odber energií, vody, nároky na dopravu a iné surovínové zdroje, horninové prostredie, podzemné a povrchové vody. Je situovaná v zastavanom území mesta, na pozemkoch vedených ako zastavané plochy.

V prípade nerealizovania výstavby na posudzovanej lokalite by bol zachovaný terajší stav pomerov v území. Tento stav je prakticky bez negatívnych dopadov na životné prostredie. Hlavný pozitívny vplyv navrhovanej činnosti má socio-ekonomický význam, prejaví sa uspokojením dopytu po bytových priestoroch a skvalitnením bývania, uspokojením dopytu po kancelárskych priestoroch a skvalitnením poskytovania rôznych služieb. Pozitívne hodnotíme tiež realizáciu sadových úprav okolia bytových domov s výsadbou vzrastlých domácich druhov drevín. Navrhované variantné riešenie bude mať počas výstavby horšie parametre hodnotenia ako nulový variant a počas prevádzky lepšie parametre ako nultý variant.

Na základe vykonaného hodnotenia vplyvov na životné prostredie odporúčame ukončiť proces EIA v štádiu zisťovacieho konania. Pripomienky k tomuto zámeru navrhujeme zapracovať do projektovej dokumentácie pre územné resp. stavebné konanie.

To znamená, že navrhované riešenie – Zástavba na Nemešsegskej ulici – Polyfunkčné objekty - je **environmentálne prijateľné**.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

Príloha č. 1 – Situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Príloha č. 2 – Celková situácia

Príloha č. 3 - Pohľady

Príloha č. 4 - Fotodokumentácia

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre

zámer

vid'. tabuľky a správy v texte vyššie

Projektová dokumentácia vypracovaná pre územné konanie

Zoznam použitých materiálov:

Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002, vyd. MŽP SR Bratislava

Kolektív, 1996, ÚPN – VÚC okresov Galanta, Dunajská Streda, Trnava

Kolektív, 1991, Klimatické pomery na Slovensku

Kolektív, 1994, Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Dunajská Streda

SHMÚ, 2004, Kvalita povrchových vôd na Slovensku 2002-2003

SHMÚ, 2004, Kvalita podzemných vôd na Slovensku 2003

ŠÚ SR, 2001, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Platné zákony, vyhlášky a právne predpisy na úseku ochrany životného prostredia

Územný plán mesta Dunajská Streda

VIII. MIESTO A DÁTUM SPRACOVANIA ZÁMERU

Dunajská Streda, august 2006

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

Správnosť údajov potvrdzuje navrhovateľ:

MK Proo, s. r.o., Gaštanový rad 1, 929 01 Dunajská Streda

Navrhovateľ:

MK – Proo spol. s r.o.

Gaštanový rad č. 1

929 01 Dunajská Streda

Riešiteľ:

Ing. Farkas Ladislav

Jasná 6

929 01 Dunajská Streda

PRÍLOHY

